

Iskra

4

Prenova zveze komunistov

Nikakor ne moremo reči, da bi ne bila prav zdaj pri nas partijska aktivnost živahna in raznolika, saj imamo na voljo obilo informacij o sestankih, sejah, plenutih — od krajevne skupnosti do federacije. Vendar pa je žal vsebina vseh teh naših razgovorov, sestankovanj in razpravljanj še vedno vse preveč abstraktna, načelna, strinjajoča se na splošno in nasploh, mnogo manj pa konkretna, akcijska, samokritična in predvsem — učinkovita. Dejstvo je, da z besedami, sklepi in resolucijami stvari in problemov nikakor ne bomo niti rešili niti premaknili, čeprav je prav zdaj čas za to več kot kritičen in odločilen. Na to in na še marsikaj drugega opozarja informacija (sicer strogo zapurna) obeh zveznih predsedstev (države in ZKJ), ki je prišla med najširše partijsko članstvo tudi nekako pozno (sprejeta je bila že oktobra lani) in še to, kot smo že omenili, pod strogim (zagotovo čisto nepotrebnim) embargom.

Prenova Zveze komunistov, ki se je torej že začela, bo dolgotrajen in pomemben proces, saj pri njej ne gre za nikakršne »čistke«, temveč za večjo demokratizacijo, za dialog, odlepitev od državnih in drugih struktur, za večjo idejno usposobljenost članstva, skratka za novo kvaliteto, ki bo tudi ogromno prispevala k večji učinkovitosti in naravnosti zveze komunistov.

Tudi v Iskri se bomo zato morali komunisti akcijsko zdaj mnogo bolj povezati, v skladu s procesi, ki trenutno potekajo ter pri vsem tem seveda odigrati svojo pomembno vlogo v samem sistemu Iskre, ta vloga pa je hkrati tudi močnejša, modernejša, prodornejša in sodobnejša Iskra.

D. Ž.

Kakšno bo

**Jurj Butina —
Iskra Videomatika**

»Ne pretiravam, če rečem, da je bilo minulo leto za našo organizacijo — Tovarno televizijskih sprejemnikov — burno in naporno. Bilo je tudi jubilejno, saj smo praznovali 35 let obstoja. Ob reorganizaciji DO Široka potrošnja smo se ustanovili kot enovita delovna organizacija Videomatika, ki jo združujeta dotakratni temeljni organizaciji Televizijski sprejemniki Pržan in Domača prodaja.

V Videomatiki je zdaj približno 1000 zaposlenih, torej tistih v proizvodnji in prodaji, ti, slednji pa skrbijo poleg naše tudi za domačo prodajo DO Elektromotorji iz Železnikov, DO Antene Vrhnika in DO Elektroakustika Sežana.

Ne bo odveč, če povem, da je Iskrina Videomatika edini proizvajalec brivnikov v Jugoslaviji, z 38-odstotno udeležbo v proizvodnji televizorjev v letu 1985 — statistični podatki za lani še niso znani — pa je bila Iskra na drugem mestu in sicer takoj za niško Ei. V evropskem merilu je Iskra s televizorji srednje velik proizvajalec. Ob tem je zanimiv na primer podatek, da ima v Italiji le Zanussi nekoliko večjo proizvodnjo televizorjev kot Iskra. Kot že rečeno, je Iskra med jugoslovanskimi proizvajalci televizorjev na drugem mestu. Z manj kot 9% je na tretjem Gorenje, še manjša pa sta Čajavec in RIZ.

V Jugoslaviji imata le Iskra in Ei tudi po vertikali celotno tehnologijo za proizvodnjo televizorjev. Tudi zato se samo ti

dve organizaciji ukvarjata tudi s prenosom tehnologije za proizvodnjo TV-aparatur. Iskra je doslej prenesla tehnologijo že v osem držav. V letih 1984 in 1985 je imela tovarna na Pržanu kar dve tretjini celotnega jugoslovanskega konvertibilnega izvoza televizorjev. Lani je ta izvoz dosegel že 7 milijonov dolarjev, za letos pa načrtujemo še 40% povečanje, s čimer podpiramo tudi osnovni cilj SOZD Iskra v letu 1987, to pa je izvoz v višini 300 milijonov dolarjev.

V letu 1987 bo naše gospodarjenje verjetno še naprej bolehalo zaradi padanja vrednosti ameriškega dolarja do drugih valut in tudi zaradi nerazumnega divjanja naših vhodnih cen, česar ne moremo več kompenzirati z iskanjem notranjih rezerv.

Če se še nekoliko povrnem na leto 1986, naj povem, da smo lani realizirali nekaj osnovnih ciljev. Predvsem smo se tudi na področju osebnih dohodkov dvignili z enega zadnjih mest v občini Ljubljana-Šiška, uspelo nam je tudi zmanjšati stroške na kapital, saj smo npr. v letu 1985 plačali za dinar izplačanega osebnega dohodka kar dva dinarja obresti. Lani je znašal ta delež le še 1,1 dinarja. Uspelo nam je doseči tudi izredno pomemben cilj, to je preново našega programa in sicer, tako tehnološko, kot oblikovno preново televizorjev in brivnikov. Z novostmi bomo nadaljevali tudi letos, vse za še večji prodor na svetovno in seveda tudi domače tržišče.

Okrepili bomo tudi inženiring dejavnost na področju samostojnih televizijskih sistemov (CCTV) in inženiring za tiskana vezja in elektronske podsestave. Aktivno rešujemo tudi ekološke probleme.

Da bi vse to dosegli, smo začeli z nekaterimi investicijskimi akcijami, predvsem naložbami v našo bazično tehnologijo. Rezultate pričakujemo predvsem v povečevanju izvoza na zahodnoevropsko tržišče, kar smo tudi že zakoličili z novimi izvoznimi pogodbami.

Dosedanje in prihodnje rezultate pa smo, oz. bomo dosegli le zaradi stabiliziranega kadrovskega položaja. To do-

kazuje tudi padec fluktuacije kvalificiranih delavcev v minulem letu, kot tudi pridobivanje novih strokovnih sodelavcev z delovnimi izkušnjami.

Naša krakatoročna in dolgoročna usmeritev je področje videotehnike in videoinformatike, z vsemi potrebnimi strukturnimi tehnologijami in inženiringi.

Ob zaključku bi rad dejal še tole: brez enotne podpore in truda celotnega kolektiva, takšnih uspehov ne bi mogli doseči, ne bi pa si mogli zastaviti tudi tako pogumnih načrtov.«

**Veljko Šušulc —
Institut za kakovost
in metrologijo**

»Minulo leto je naš Institut glede finančne plati normalno zaključil: nič presenetljivega ni bilo v pozitivnem kot tudi ne v negativnem smislu.

Napori Instituta niso šli samo v gospodarsko smer, temveč tudi v smeri tehnološkega napredka. Posodabljanje Instituta z novo merilno in preskusno opremo je terjalo hitro vitalizacijo. To je bila ena izmed glavnih preokupacij strokovnjakov v Institutu. Velike napore smo vložili tudi v projektiranje in izdelavo nove testne opreme za stikala za aparate. Zvezni zavod za standardizacijo je namreč v preteklem letu izdal Odredbo o obveznem atestiranju teh stikal, ki bo stopila v veljavo 1. aprila letos. Naša delovna organizacija si je prizadevala za pridobitev pooblastila za atestiranje omenjenih stikal in prav za novo leto nam je to uspelo.

Kakšno bo leto 1987? Glede gospodarjenja stvari niso še povsem jasne in lahko samo upamo, da ne bo nič hudega.

Naša prizadevanja bodo spet obrnjena v smer tehnološkega napredka. Poskusili bomo najti čimboljšo povezavo z Iskrinimi proizvodnimi organizacijami. Tukaj gre tudi za nove prijeme: storitve, ki jih nudi Institut so širše zastavljene, nekatere svoje zmogljivosti mislim, tako na strokovnjake, kot na opremo, daje Iskrinim proizvodnim organizacijam celo v zakup. Pogodbe ponavadi sklenemo za leto dni in jih nato pravočasno podaljšujemo za naslednje obdobje. Financiranje je rešeno že ob podpisu pogodb. Tak stalen stik med strokovnjaki proizvodnih delovnih organizacij in našim Institutom omogoča, da pravočasno nastopamo v vseh problemih na področju metrologije in kakovosti. Takšen način sodelovanja je vpejlan že npr. z delovnimi organizacijama Elementi in Telematika in sicer s temeljnimi organizacijami — Tovarno keramičnih kondenzatorjev, Tovarno elektrolitov, Tovarno zasebnih telekomunikacijskih sistemov, Tovarno telekomunikacijskih elementov, Tovarno perifernih naprav in telekomunikacijskih terminalov, itd.

leto 1987?

V samem Institutu bomo na nekaterih segmentih vpeljali računalniško podprto testiranje (CAT) in v ta namen smo si že pridobili ustrezen kader. Torej, naša stremjenja lahko strnem v en stavek: z novimi znanji in sodobno opremo želimo in bomo dosegli nadaljnjo afirmacijo IKM v Iskri in širšem okolju.

Edo Draščič — Iskra Elektroakustika

Leto 1985 je Elektroakustika zaključila z izgubo v višini 480 milijonov dinarjev. Posledice večletnih težav v poslovanju so se kazale v zelo slabem gospodarskem položaju te TOZD, ene od osmih subjektov bivše DO IŠP.

Da bi preprečili nadaljno izgubo, oz. negospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi, je SO Sežana sprejela sklep o uvedbi družbenega varstva. Začasni kolegijski poslovodni organ je na podlagi opravljene analize stanja, oz. problemov prišel do naslednjih ugotovitev:

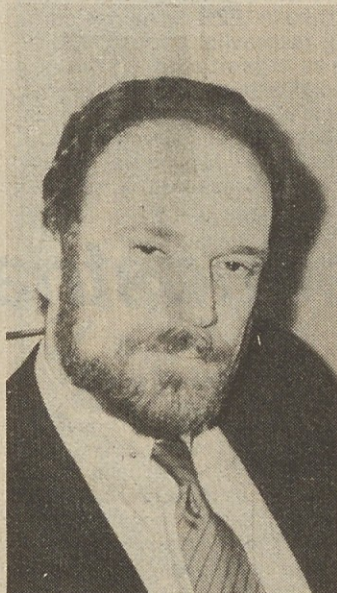
- programska usmeritev je pravilna, vendar je treba brez-

pogojno odpraviti razvojno-tehnološko zastarelost proizvodnega programa,

- zaradi tehnološke zastarelosti in neustreznega krmiljenja poslovnega procesa je »EA« začela izgubljati delež na trgu in

- konzistentnega koncepta poslovne politike (njeno uresničitev s programskega, tržnega, organizacijskega, kadrovskega in finančnega vidika) Elektroakustika bodisi ni imela, ali ni nikoli uresničila.

Razlog temu gre pripisati

Edo Draščič

nekontinuiteti vodenja tovarne, kar je bila svojevrstna posebnost Elektroakustike.

Zaradi svojega nekoliko obrobnega programskega in gospodarskega pomena, oz. položaja, je Elektroakustika vseskozi poslovala pod vplivom neustreznih, oz. nezadostnih finančnih, investicijskih, kadrovskih in razvojnih dejavnikov.

Omenjene ugotovitve in limitirajoči dejavniki (poleg izrazitih subjektivnih slabosti) so nedvomno vplivali na stanje v Elektroakustiki.

V lanskem letu, to je obdobju trajanja ukrepa družbenega varstva, smo odpravili večji del motenj v poslovanju. Uspešno izdelana kratkoročna sanacija na vseh pomembnejših področjih (poleg pokritja izgube s kvalitetnimi finančnimi sredstvi v okviru sistema Iskre) je preprečila nadaljnjo izgubo že po prvem periodičnem obračū-

nu, leto 1986 bomo zaključili brez izgube. To je nedvomno dobro izhodišče za celovito, dolgoročno sanacijo Elektroakustike.

Pogoji za uresničitev cilja so naslednji:

- kontinuiteta vodenja,

- odprava ozkih grl v proizvodnji z investicijskim vložkom v tehnološko posodobitev

- zaradi finančnih, kadrovskih in tržnih dejavnikov je smotrna povezava Elektroakustike z močnejšim gospodarskim subjektom v okviru sistema Iskre.

Prepričan sem, da je s programom, znanjem in timskim delom moč uresničiti zastavljeni cilj, kljub dejstvu, da sedanja oblika samoupravne organiziranosti Elektroakustike (enovita DO) z vidika trenutne gospodarske jakosti ni najbolj smotrna.

Tone Rakovec — Iskra Elektromotorji

Čeprav se je že januar novega planskega leta iztekel, še vedno ne vemo v celoti, pod kakšnimi pogoji gospodarjenja bomo poslovali v letošnjem letu. Na to smo se sicer že navadili, saj nam že nekaj let šele skozi leto sproti določajo smer, kako naj gospodarimo. To dela težave predvsem nam, ki smo pretežni izvozniki, ta del pa je za letošnje leto še v celoti odprt in ni definirana zunanjetrgovinska menjava. V Elektromotorjih smo po težkem letu 1985 dokaj uspešno zaključili leto 1986, kar nam daje tudi dobro

štarčno osnovo za leto 1987. Hkrati pa je treba povedati, da smo si z reorganizacijo in pripojitvijo tovarne v Retečah naložili dokaj težko nalogo, ki nas bo spremljala več let, če bomo hoteli spremeniti program v tej tovarni in vpeljati proizvodnjo, ki bo zagotavljala boljši kos kruha našemu 1400-članskem kolektivu.

Ker smo v letu 1986 dosegli, oz. celo presegle vse planirane postavke, od izvoza do in še z nekaterimi notranjimi in zunanji ukrepi izboljšali dohodkovnost, računamo, da bomo to uspeli tudi v letu 1987 v delovni enoti Reteče, čeprav se zavedamo, da bo dosti težje in dolgoročneje, saj bo treba za to dobiti nadomestni, boljši program. Za leto 1987 načrtujemo tudi posodobitev nekaterih programov in uvedli bomo nekatere novosti, tako v organizacijskem kot v tehnološkem smislu. Vse te akcije v glavnem vodimo sami, nekatere pa tudi s pomočjo zunanjih sodelavcev. Na tej osnovi tudi načrtujemo večjo investicijo, tako v prostore, kot tudi v opremo, ki pa bo namenjena predvsem za doseg večje količine in boljše kvalitete za izvozne posle. Skupni cilji, ki smo si jih zastavili za leto 1987 in tudi za naprej so predvsem večji izvoz elektromotorjev, tako za široko porabo, kot profesionalnih pa tudi doma prodajati izdelke, ki jih dobimo na osnovi kooperacij pa tudi lastnih. Pri izvozu imamo sicer še velike možnosti, vendar bo zaradi nerealnega kurza dinarja in dragega domačega materiala izvoz postal nezanimiv in ekonomsko neopravičljiv. Prav iz tega razloga bi Iskra morala vpeljati interno stimulacijo, kot jo je v preteklosti že, še posebno če je za leto 1987 cilj 300 mio dolarjev izvoza, kar je za nadaljnji razvoj Iskre še kako pomembno.

Iz vsega zgoraj navedenega smo kljub predvidenim težavam, ki jih bomo imeli v letu 1987 optimisti in smo prepričani, da bi, če ne bo preveč slabih ukrepov »od zgoraj«, morali že v letu 1987 poslovati uspešno, še posebno, če tudi resno mislimo že enkrat podpreti tiste, ki izvažajo in so od svojega izvoza tudi dohodkovno odvisni.

Druga seja Odbora za samoupravno usklajevanje letnega programa

Letni program v javni obravnavi

Delegati odbora za samoupravno usklajevanje letnega programa so pretekli torek pregledali letni program SOZD Iskra za letošnje leto. Sprejeli sklep, da gre osnutek letnega programa na štirinajstdnevno javno obravnavo.

Že uvodoma so predstavniki dejavnosti skupnega pomena na kratko predstavili programe posameznih dejavnosti za letošnje leto in razložili nekatere nejasnosti. Po kratki razlagi posameznih dejavnosti so delegati Odbora sprejeli sklep, da gre osnutek prvega letnega programa SOZD Iskra za leto 1987 skupaj s kratkimi poročili o porabi združenih sredstev za lansko leto in programi za letošnje leto na štirinajstdnev-

no javno obravnavo. Delovne organizacije naj bi svoje pripombe in morebitne predloge na omenjena gradiva poslale do šestega februarja področju za ekonomiko, ki bi na osnovi pripomb posameznih delovnih organizacij izdelalo pregled teh pripomb in ga predložilo odboru za samoupravno usklajevanje na naslednji seji.

V razpravi so delegati Odbora sprejeli še nekatere predlo-

ge in pripombe posameznih delovnih organizacij. Tako naj bi v obdobju javne razprave Avtomatika in IKM usklajevali projektne naloge, področje za ekonomiko bo pripravilo razdelilnik po posameznih delovnih organizacijah iz katerega bo razvidno kolikšen delež daje vsaka delovna organizacija za strateško-razvojne programe od svojih celotnih vlaganj v razvojno raziskovalno dejavnost, o pripombah Avtomatike in IEZE bo na naslednji seji razpravljali področni kolegi za organizacijo in informatiko, v tabelo - predlog združevanja sredstev za letošnje leto z oceno porabe sredstev v lanskem letu bodo na posebnem mestu prikazani tudi združe-

vanje za poslovno letalo.

Delegati so razpravljali tudi o pobudi Kibernetike, ki je podala predlog za spremembo načina združevanja sredstev za skupne dejavnosti, pri čemer bi dvajset odstotkov sredstev združevali pri proizvodnih delovnih organizacijah na osnovi enakih deležev. Svoja stališča glede predloga Kibernetike bodo delegati delovnih organizacij izrazili na naslednji seji Odbora. Poleg tega pa na opozorilo predstavnika Videomatike področje za ekonomiko pripraviti razdelitev sredstev za skupne dejavnosti na posamezne delovne organizacije, ki so pravni nasledniki Široke potrošnje.

VŽ

Izvoz še naprej prednostna naloga

Devizni sistem v minulem letu jugoslovanskim izvoznikom nikakor ni omogočal večjih uspehov na tujih tržiščih. Zato tudi Iskra ni v celoti dosegla zastavljenih načrtov. To so poudarili Iskrini predstavniki na razgovoru s predsednikom gospodarske zbornice Jugoslavije Milanom Pavićem, ki je prejšnji torek obiskal Iskro.

V prizadevanjih za pospeševanje sodelovanja pri razreševanju gospodarske problematike v okviru jugoslovanskega zborničnega sistema, je Milan Pavić pretekli teden obiskal našo republiko. Seznanil se je s poslovanjem nekaterih slovenskih delovnih organizacij, njihovimi problemi, težavami, pa tudi perspektivami. V razgovorih so predstavniki naših tovarn poudarili, da se je potrebno aktivneje vključevati zlasti v zahteve po realnem tečaju dinarja, realnih obrestnih mer, uveljavljanju tržnih zakonitosti in v oblikovanje novega obračunskega sistema pa tudi v druge zakonske spremembe, ki se pripravljajo.

Tako se je Milan Pavić tudi na obisku v naši sestavljeni organizaciji seznanil z Iskrino gospodarsko situacijo pa tudi z njenimi strateškimi in operativnimi nalogami. Uvodoma je predsednik poslovodnega odbora Iskre Franc Šifkovič uglednega gosta seznanil s tremi operativnimi nalogami Iskre, ki jih moramo začeti izvajati nemudoma in bi jih lahko na kratko označili kot izvoz, investicije in zaposlovanje. Med dolgoročneje strateške naloge pa spadajo: organiziranost

poslovnega sistema, novelacija interne zakonodaje in poenotenje informacijskih sistemov.

V nadaljevanju razgovora je beseda tekla o Iskrinem poslovanju, doseganju plana, trgovinski mreži, Iskrinih težavah pri menjavi s tujino in neplačanih dolgovih, pa tudi o jugoslovanskem položaju nasploh. Tako so v pogovoru poudarili, da bo za Iskro izvoz še naprej prednostna naloga, čeprav smo v minulem letu izvozili za 240 milijon dolarjev. To številko bi lahko presegli, če bi devizni sistem omogočal boljši položaj izvoz-

nikom. Ob koncu pogovora so ocenili, da je večje dohodkovno motiviranje izvoza in povezovanje izvoza z uvozom strateško pomembno vprašanje.

Po končanih razgovorih v Iskrini poslovni stavbi so si gostje ogledali nekatere laboratorije v Iskrini-Centru za Elektrooptiko in obiskali Iskro-Mikroelektroniko.

VŽ

Skupaj s predsednikom zvezne gospodarske zbornice Milanom Pavićem so Iskro obiskali še podpredsednik GZJ Tone Kraševac, predsednik GZS Marko Bulc in podpredsednika GZS Andrej Miklavčič in Rado Bohinc

Celotna naloga bi morala samoupravno, strokovno in poslovno strukturam v Iskri omogočiti oz. olajšati možnosti izpolnitev naslednjih temeljnih izhodišč poslovne politike in strategije SOZD Iskra: - možnost primerjave trenutnega stanja oz. sledenja trendom razvoja izdelkov in tehnologij v vseh tistih državah sveta, ki imajo vodilno vlogo na področju dejavnosti SOZD Iskra; - možnost odločanja o upravičenosti obstoječih, oz. potrebnem prestrukturiranju proizvodov, programov ali tehnologij na osnovi čimbolj objektiviziranega sklopa meril v smeri njihove čimvečje donosnosti; - možnost doseganja samoupravno in poslovno postavljenih kvantificiranih ciljev SOZD Iskra, razpisanih v temeljih plana za obdobje 1986-90. Zato so v nastajanju strokovne osnove, ki bodo pomagale pri natančnejši opredelitvi programskih skupin. Omenjenih je bilo nekaj najvažnejših izhodišč, ki so služila pri oblikovanju kriterijev. Potrebno je: - postaviti strukturo terminov, ki se bodo uporabljali kot katalog ali pregled izdelkov, programov in ostalih pojmov; - poiskati kriterije za opredeljevanje teh pojmov (vsebinski, ekonomski, razvrstilni in izbirni kriteriji); - kriterije razvrstiti v različne skupine - pri vsakem kriteriju dati informacijo, kje v Iskri se ti podatki že nahajajo; - predlagati tehnologijo uporabe kriterijev in te kriterije čimprej testirati na vzorcu ene od izbranih programskih skupnosti. V končni fazi bo izdelan tudi priložnik z navodili za uporabo kriterijev, ob tem pa bo potrebno usposobiti strokovno skupino, ki bo poskrbela za izvedbo naloge v posameznih delovnih organizacijah.

V razpravi, ki je sledila, so prisotni poudarili, da mora Iskra težiti k čimvečji sinergiji, pri tem pa nujno potrebuje strokovno izdelana pravila igre oz. sistem kriterijev. Kolegij je sprejel podana izhodišča, vendar pa jih bo potrebno sprosti dopolnjevati in čimprej preizkusiti na prototipu.

Kolegij je nadalje sprejel Priporočilo strokovne skupine o osnovnih lastnostih osebnih računalnikov v uporabi pri informatizaciji pisarniškega dela. To priporočilo je bilo izdelano z namenom poenotiti računalniško opremo v delovnih organizacijah. Le tako bi bilo mogoče doseči smotrnejšo uporabo in racionalnejšo nabavno politiko. Priporočilo se nanaša zgolj na osebne računalnike, ki so v uporabi za inženjerske aplikacije, uporabljajo pa se pri delu v pisarnah. Člani kolegija so priporočilo sprejeli, s tem, da naj bi v delovnih organizacijah veljalo kot neke vrste standard, ki pa bi ga bilo mogoče po potrebi spreminjati, oz. novelirati. V razpravi so bili podani predlogi, da se podobna priporočila pripravijo tudi za standardne aplikacije, inženjerske delovne pos-

S 1. seje Področnega kolegija za organizacijo in informatiko

Nujno potrebujemo strokovno izdelana pravila igre

Med izredno pomembne naloge procesov reorganizacije v Iskri sodi vsekakor izdelava kriterijev za oblikovanje programskih skupin Iskre. O osnutku kriterijev sta na kolegiju poročala Ivo Bonič in Marjan Trojar.

taje in za področje komunikacij. S tem v zvezi so bili sprejeti naslednji sklepi: - Jure Božič se zadalži, da formira delovne skupino za izdelavo priporočila za PC software opremo. Rado Faleskini bo vodil delovno skupino, ki bo izdelala priporočila za inženjerske delovne postaje. Področni kolegij za organizacijo in informatiko pa bo delegiral v to skupino nekaj članov. Na naslednji seji PK bo sledil konkreten dogovor o formiranju delovne skupine. - Priporočilo za področje komunikacij bo izdelala delovna skupina, ki jo bo formiral Jure Božič. Vsi prisotni člani PK so se zavezali, da bodo kvartalno pošiljali na Področje za organizacijo in informatiko SOZD Iskra poročila o stanju svoje programske in HW opreme. Člani PK bodo do naslednje seje PK poslali na POI SOZD Iskra oceno o potrebah

posameznih DO po PC-HW opremi za naslednjih 12 mesecev. Na tej osnovi bo možen dogovor o skupnem nakupu HW in SW opreme, šolanju in podpori uporabnikov, servisu itd.

Že na prejšnji seji je PK potrdil program projektnih nalog, vendar je pri usklajevanju plana prišlo do predloga za znižanje sredstev za programe skupnih dejavnosti v letu 1987. Material so ponovno obravnavali in po daljši razpravi je bil sprejet sklep, da se PK strinja z redukcijo sredstev za PN - Mreža Iskre za 41. milijonov din in PN »Oblikovanje fleksibilnejše proizvodnje za 75 milijonov din, glede na prvotno predvidena sredstva.

Poročilo o računalniški obdelavi za Indok center in Izvajanje nalog Indok centra za DO Iskra je podala Vera Levovnik. Med drugim je spregovorila o prizadevanjih Indok

centra, da bi informacije čimbolj približali uporabniku. Zato bi bile potrebne večje računalniške kapacitete, ki bi omogočale učinkovito obdelavo vseh podatkovnih baz Indok centra in vzpostavitev datoteke za iskanje podatkov ON LINE. Jure Božič je pojasnil oceno nujnih stroškov za postavitve Indok baze podatkov v Skupnem računskem centru. Menil je, da bi bil Indok lahko dobro integriran v mrežo, kar bi pomenilo bistven napredek za vse delovne organizacije v Iskri. Dane pa so tudi možnosti za povezovanje navzven.

V razpravi je bila navedena iniciativa ugodno sprejeta. V Skupnem računskem centru naj bi sodelovalo čimveč Iskrinih delovnih organizacij, dogovoriti pa se bo treba, kakšne kapacitete potrebujejo posamezni uporabniki.

O delu strokovne skupine na Modelu organizacije projektnega vodenja za razvojne in strateške naloge na ravni SOZD Iskra je spregovoril Franc Hudej. Omenjeni model bo služil kot osnova za dogovarjanje in sprejemanje konkretnih projektnih nalog na področju informatike. V izhodiščih je definirano nekaj temeljnih vprašanj: - v projektnih nalogah bo treba identificirati nosilce interesov za posamezne projektne naloge in odnose med njimi; - jasno je treba definirati lastništvo produktov s področja informatike, - razmejiti bo treba strateške projekte skupnega pomena od tistih, ki se vršijo znotraj posameznih DO. Delo na projektih bo potekalo v dveh fazah: priprava projektov in razpis projektov. V prvi fazi se opredelijo cilji in kriteriji, v drugi fazi pa bodo dokončno znani interesni nosilci projektov. Poskrbeti pa bo potrebno tudi za strokovni nadzor nad izvedbo projektov in nameniti del sredstev tudi za izvajanje te funkcije.

PK je zadalžil Marjana Trojarja, da do 1. 6. 1987 na osnovi predloženih izhodišč napravi model, ki bo služil kot podlaga za sprejemanje konkretnih PN na področju informatike in se bo že lahko uporabil v pripravi planov PN v letu 1988.

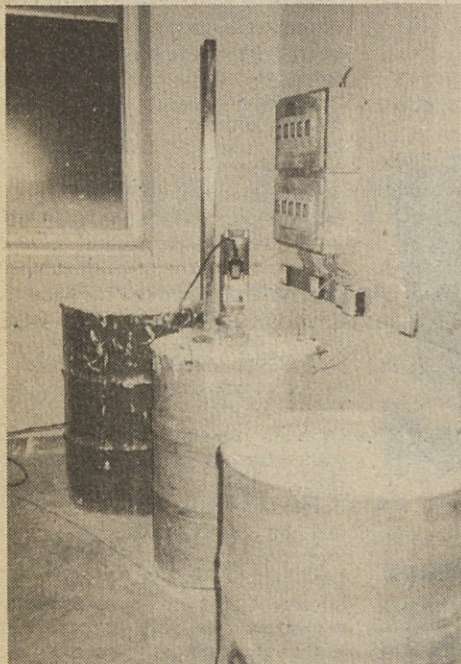
Andrej Bleiweis je prisotne seznanil s potekom PN »Oblikovanje fleksibilnejše proizvodnje« in pri tem dodal, da bi bila naloga zanimiva za vse Iskrine delovne organizacije, saj bi pomenila precejšen prihranek stroškov proizvodnje in izboljšala organiziranost in kakovost proizvodnega procesa. V nalogi bo zbrana kombinacija metodologij kot vodilo, kako se lahko v delovni organizaciji lotevamo omenjenih problemov. TOZD Bil bo na tej projektni nalogi tekom celega leta angažiral 5 do 10 strokovnjakov. V kolikor te naloge ne bo možno financirati iz združenih sredstev, bo realizirana v direktnem odnosu z lastnikom, oz. uporabnikom naloge.

I. S.

Ravnotežje med proizvodnjo in kakovostjo

Elektroinženir Jože Zupan je vodja sektorja za kakovost v proizvodnotehničnem področju naše delovne organizacije Industrije za električna orodja v Kranju. V tej delovni organizaciji je zaposlen že od leta 1956, v kateri je najprej polnih petindvajset let delal v tehnologiji, potem pa v kontroli. Sektor za kakovost, ki ga vodi, šteje danes 48 zaposlenih, med katerimi je 19 tehnikov, ostali pa so visokokvalificirani delavci.

Ker prav zdaj veliko govorimo in razpravljamo o kakovosti, ki danes v svetu ni samo temelj sleherne proizvodnje, temveč tudi legitimacija za uspešen izvoz in prodajo na kateremkoli tržišču v neusmiljeni tržni konkurenci, je vsekakor zaželeno in prav, če se o tej temi čim več pogovarjamo (in ne samo pogovarjamo) s tistimi ljudmi v naših delov-

V preizkuševalnici kakovosti izdelkov

nih organizacijah, ki jim je naložena skrb za kakovost izdelkov njihove tovarne. Zato smo tudi našemu sobesedniku, ki skrbi za kakovost v ERO, najprej zastavili vprašanje, kako osebno gleda na vprašanje kakovosti, ki je, kot smo že ugotovili, danes vsekakor najpomembnejši del sleherne proizvodnje, ker, kot nas uče izkušnje, gredo najbolje in najlažje v izvoz samo in le kakovostni izdelki.

»Kakovost postaja zares iz dneva v dan pomembnejša. Še pred časom je bila za nas pomembna količina, kakovost izdelkov pa drugotnega pomena. Pri tem pa pri nas glede kakovosti nastaja veliko vprašanje zato, ker se morajo naši izdelki v izvozu ravnati po svetovnih cenah, ki so seveda nižje od domačih cen, za kakovost pa moramo vložiti pri nas v izdelek še več kot, recimo, naši konkurenti v svetu.

Sicer pa, kot sem že dejal, pri nas še vedno prevladuje miselnost količinske proizvodnje, ne glede na njeno kakovost. Zato koncept kakovosti, ki jo terja trg, pri nas še ni prišel vsem pod kožo, kajti vsa proizvodna struktura naše tovarne je še vedno naravnana na količine, ne pa na kakovost.

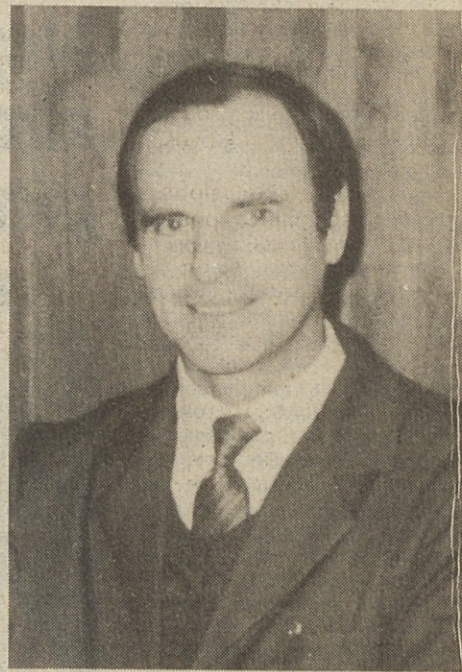
In tako smo še danes v položaju, da je kakovost podrejena proizvodnji, pritisk proizvodnje na kakovost pa je čedalje večji, čeprav pri tem kakovost nima tiste veljave, kot bi jo morala imeti, ker je pač proizvodnja zadolžena za čim večje količine. Tako še vedno cenimo uspeh proizvodnje bolj po količinah, kot pa po kakovosti, kar pa se bo moralo, po mojem mnenju, bistveno spremeniti, če hočemo ostati konkurenčni v tekmah s svetom.«

»Torej je še vedno potrebno posebej skrbeti za kakovost?«

»Seveda. Za kakovost pač mora nekdo skrbeti, zlasti še, če še ni direktno vgrajena v proizvodni sistem. Torej, ne samo skrbeti zanjo, temveč si v tem smislu še neprimerno mnogo več prizadevati zanjo. Zato moramo ustvariti ravnotežje v tem smislu, ravnotežje med proizvodnjo in kakovostjo, za to pa potrebujemo še dodatno energijo in več pristojnosti.«

»In kako pri vas skrbite za kakovost?«

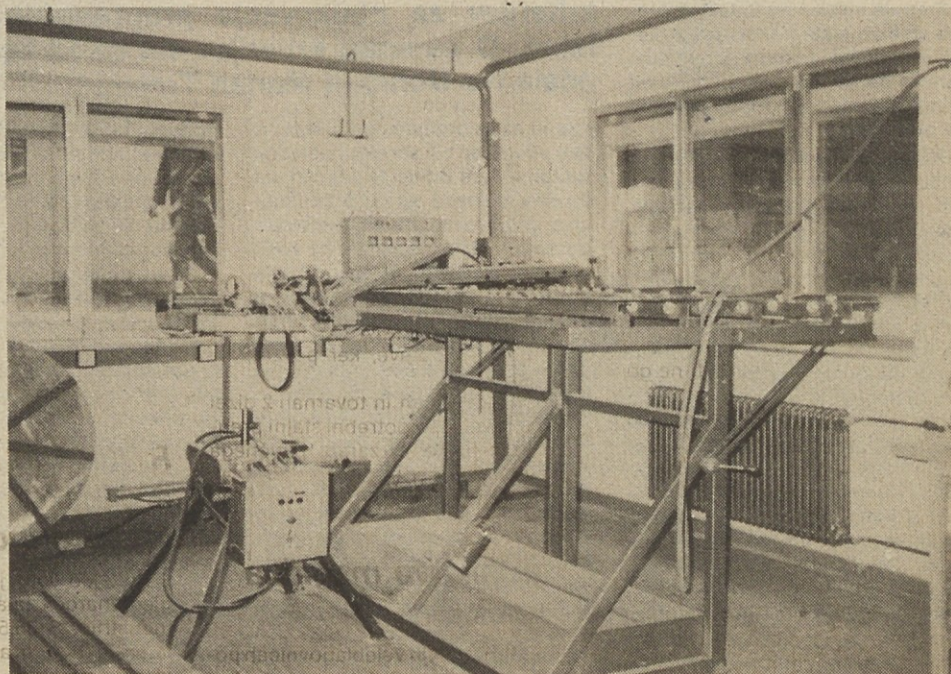
»Naj kar na začetku povem, da smo enovita delovna organizacija in takšna organiziranost ima glede doseganja kakovostnih izboljšav in vzdrževanja, določeno prednost. Gre namreč za to, da ima sleherni vodja sektorja pri nas zaradi enovitosti delovne organizacije, boljši in nenehen vpogled v proizvodnjo in sam razvoj izdelkov, boljši pregled ima tudi nad izdelavo sestavnih delov. Takšna organiziranost nam zato nudi veliko več elastičnosti in daje veliko več možnosti glede kontrole in izvajanja kako-

Jože Zupan

vosti, vendar pa je pri tem vsem tudi ta slabost, da je na primer, naša služba omejena glede števila zaposlenih. Kajti enovita delovna organizacija si tako ne more privoščiti večjega zaposlovanja in ustrezne širitve vseh tistih aktivnosti, ki so tesno povezane z večjo produktivnostjo in hkrati tudi z boljšo kakovostjo izdelkov. Ob vsem tem pa sem še vedno mnenja, da nam samo takšna organiziranost, kot je v ERO, daje vse možnosti za nenehno večanje in poviševanje kakovosti naših izdelkov,« je zaključil naš razgovor vodja sektorja za kakovost v DO ERO Jože Zupan.

D. Ž.

Izdelki so nenehno izpostavljeni različnim obremenitvam med preizkušanjem kakovosti!

Odmevi na dneve Iskre v Beogradu

● Dnevi Iskre v Beogradu so tudi s publicitetnega vidika uspešni. Predstavniki Iskre so se pojavili na beograjski in ljubljanski televiziji (Franc Šifkovič) v posebnem znanstvenem programu beograjske televizije (Miloš Kobe) in na beograjskem radiu (Meta Maksimovič). Seveda pa so dogodek zabeležila tudi številna sredstva javnega obveščanja.

● Sarajevsko Oslobođenje v prispevku z naslovom Iskra traži 2.000 stročnjaka poudarja, da bo večina teh strokovnjakov vključena v razvojne projekte Iskre, kjer že sedaj dela 2.600 njihovih kolegov. Novi strokovnjaki naj bi nadaljevali z dosedanjim hitrim razvojem in izvozno usmeritvijo. Iskra si prizadeva, da bi njena vlaganja v razvoj rasla hitreje od dohodka, pri čemer bi dvajsetino sredstev, namenjenih za razvoj, uporabili za nakup tujega znanja.

● Beograjski Privredni pregled povzema izjavo predsednika poslovnega odbora SOZD Iskra, ki je na tiskovni konferenci dejal, da so dnevi Iskre v Beogradu eden izmed načinov večjega odpiranja tega kolektiva v jugoslovanski prostor in povezovanja z drugimi velikimi sistemi, s ciljem, da se na tujih trgih pojavimo čim bolj konkurenčno. Sicer pa Iskra predvideva, da bo z lastnimi naporji in s stimulativnejšimi sistemskimi pogoji v letošnjem letu izvozila blago v vrednosti 300 milijonov dolarjev, od tega dve tretjini na konvertibilno tržišče. Za doseg načrtovanega izvoza pa mora še intenzivneje vlagati v razvojnoraziskovalne projekte. Lani so v ta namen izdvojili okrog 5% celotnega prihodka, ki je znašal okrog 516 milijard dinarjev.

● Politika Express se je v prispevku z naslovom »Tretčina za izvoz« osredotočila na naše izvozne dosežke in načrte. List piše, da bo letošnji izvoz Iskre znašal okrog 300 milijonov dolarjev. Po besedah predsednika Šifkoviča bo skoraj za četrtno večji od lanskoletnega in bo za 100 milijonov dolarjev večji od letošnjega uvoza. Iskra trenutno izvozi približno tretjino svoje proizvodnje, že leta 1990 pa naj bi je izvozila polovico.

● Glasilo Zveze inženirjev in tehnikov IT novine je tik pred dnevi Iskre z zvanečim naslovom Znanje za prihodnost objavilo celostransko informacijo o Iskrinih proizvodnih programih, kadrovske in raziskovalni dejavnosti ter načrtih za prihodnje.

● Beograjski dnevi Iskre so odmevali tudi v osrednjem slovenskem glasilu. Dopisnik Dela iz Beograda Ivan Vidic piše, da se je Iskra pojavila v našem glavnem mestu z uspešno in poučno predstavitevjo svoje proizvodne, tržne in ekonomske usmeritve. Tudi na novinarski konferenci so Iskrini strokovnjaki, brez lažne skromnosti, predstavili dosežene rezultate, zagate in vizije. Našteli so veliko zanimivih podatkov o delu Iskre in njenih načrtih za letošnje in prihodnja leta. Iskra bo v letošnjem letu še odločneje uvajala visoko tehnologijo, sodelovala bo v mednarodnih projektih in skušala pretegniti svetovno znanje tudi prek najrazličnejših drugih oblik strokovnega in poslovnega sodelovanja.

● Mariborski Večer je v članku z naslovom »Kadrov ne moremo natiskati« precej obširno poročal o Iskrini manifestaciji v Beogradu. List piše, da so predstavniki Iskre v množici podatkov, ki so jih pripravili novinarjem in drugim obiskovalcem posebej izpostavili težave, ki jih pestijo, kadar je treba plačati na tujem kupljeni reprodukcijski material. To bo po njihovih besedah v prvih mesecih letošnjega leta občutno vplivalo na poslovanje Iskre. Skrbijo jih tudi še vedno prenizke naložbe v razvoj, saj je brez njih le težko ohraniti sedanje tehnološko zaostajanje za razvitim svetom. Nato list citira predstavnika Iskre Miloša Kobeta, ki je takole opisal največjo razvojno omejitev: »Denar se vedno najde; ali si ga sposodimo, ali ga natiskamo, kadrov pa ne moremo natisniti.« Da bi se Iskra bolj povezala z ostalim jugoslovanskim gospodarstvom, se je odločila, da bo v Beogradu zgradila poslovno-tehnični center, v katerem bo združena vrsta dejavnosti za vse programe v SOZD Iskra. Odprli naj bi ga že prihodnje leto in tako obogatili sodelovanje z organizacijami iz Beograda in Srbije. S tem bi iz konkurence prerasli v pravega poslovnega partnerja razvojno in tehnološko povezanega jugoslovanskega gospodarstva.

Meta Maksimovič

Iz tujega strokovnega tiska

Elektrošok v parku

Ob napadih v temnih parkih se lahko ubranijo napadeni s tokovnim sunkom 38.000 voltov. Paralyser, naprava žepnega formata v obliki pendreka, s prasketajočimi iskrami odvrne slehernega napadalca, ker ga nenadni sunki za nekaj sekund ohrome. Naprava ne sodi med orožje, zato ni potrebno dovoljenje za uporabo. Tudi pri izpraznjenih baterijah — ena polnitev zadostuje za 5.000 tokovnih sunkov — se lahko uporablja kot obrambno sredstvo — pendrek. Napravo že s pridom uporabljajo vozniki, gostilničarji, taksisti, novinarji, da o ženskah niti ne govorimo.

Naprava je težka samo 400 g in stane 398 DM.

3-d televizija

V Zahodni Nemčiji je ponovno na pohodu tridimenzionalna televizija. Medtem ko je 3-d adapter leta 1983 zajel samo 100.000 kupcev, kaže, da bo sedaj drugače. Sedanji adapter je prilagojen za vse nove televizorje, ker vsebuje tudi že čipe, ki so prevzeli nalogo v tele-

vizijskem sprejemniku. V povezavi s 3-d adapterjem je potrebno imeti še rdeče-zelene naočnike, kar daje vtis 3-d slike na zaslonu televizorja. Nemški strokovnjaki so prepričani, da bo metoda, ki sicer ni nova, privabila milijone kupcev, posebno ljubitelje športa.

Rak in dizel motorji

Dizel vozila veljajo v svetu za ekološko neškodljiva, zato marsikje pospešujejo nakup le-teh z davčnimi olajšavami. Dizelski plini pa veljajo od srede lanskega leta po poskusih na živalih za izrazito zdravju škodljive, ker povzročajo raka.

V delavnicah in tovarnah z dizel napravami so potrebni stalni pregledi zaposlenih zaradi pljučnega raka. Že sedaj so prepovedali sleherne nadure v takem okolju.

Rubikova magična kocka

V ameriških veleblagovnicah ponujajo novo Rubikovo magično kocko, za katero iznajditelj, ma-

džarski profesor oblikovanja Rubik trdi, da ima toliko variant, da je praktično nerešljiva. Že prejšnja njegova magična kocka je bila izdelana v 185 milijonih primerkov. Patentiral jo je v 40 državah, nameraval pa je to storiti tudi z novo magično kocko. Toda, glej zlomka, komaj se je pojavil novi sistem na tržišču, že sta se našla dva ameriška študenta informatike, ki sta razvozlala magično kocko in napisala tudi brošuro o načinu rešitve. Novi sistem ima nekaj trilijonov kombinacijskih možnosti, študenta pa sta potrebovala za razrešitev samo tri dni. Nesrečni profesor Rubik pa je nad rešitvijo žalosten, kajti izgubil je mnogo dolarjev.

Rekordno leto za ameriško letalsko industrijo

Preteklo leto je bilo rekordno glede naročil za ameriško letalsko industrijo. S 35,5 milijardami dolarjev je dosegla ameriška industrija rekord za leto 1986. Večina naročil — 216 po številu — se nanaša

na ameriško letalo za kratke in srednje proge Boeing 737. Posebno je naraslo povpraševanje po letalu MD-80 za kratke in srednje proge ameriškega podjetja McDonnell Douglas, ki bo na voljo šele letos spomladi. Večjo vrednost naročil predstavljajo tudi orjaški dolgoprogaši Boeing 747 s 83 naročili v vrednosti blizu 10 milijard dolarjev.

Vraže

Vedno več ameriške mladine verjame v vraže. Nagnjenost k iracionalizmu je zajela že tudi izobraženo mladino, ki verjame v ekzisistenco hudiča, angelov, vil, škratov in posebno Marsovcev v zvezi z obiski iz vesolja. Na podlagi ankete 1.000 študentov iz Kalifornije, Teksasa in Connecticuta je več kot 50% prepričanih, da je bog ustvaril Adama in Evo in, da je razvojna Darwinova teorija samo domneva. Prav toliko študentov verjame, da je potopitev Atlantide docela znatno dejstvo.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Mnenja o našem glasilu Iskra

Danica Tadić

Novinarji, ki »delamo« tedensko glasilo »Iskra«, občasno ocenjujemo tudi objavljene prispevke. Seveda skušamo odkrite napake odpraviti, ali jih vsaj ne ponavljati, a kaj, ko je ta ocena le naša, ne odraža pa mnenj in ocen bralcev. Prav zato nas je zanimalo, kaj menijo uporabniki o našem tedniku. V novogoriški Iskri Avtoelektriki smo izvedli majhno anketo, povprašali smo osem delavk in delavcev, kaj v njem pogrešajo, kaj bi izboljšali, kaj naj še objavljamo, skratka, vsa vprašanja so se pričela z besedico kaj. Če vas zanimajo njihova mnenja — tu so!

Danica Tadić, pripravnica v pravni službi delovne skupnosti skupnih služb: Sestavljena organizacija Iskra je tako velika, da je raznim dogajanjem v njej že težko slediti. Zato menim, da je prav tednik Iskra tisti medij, ki nam prinaša vse tisto, o čemer moramo delavci vedeti in biti obveščeni. To je praktično glasnik novih tehnologij, razvojnih odločitev, mnenj, stališč in pripomb na dogajanja, športnih in drugih dogodkov, torej kot tak uspešno izpolnjuje svojo nalogo. Kljub temu pa bi predlagala nekoliko bolj raznolik izbor člankov, pohvaliti pa moram zanimivo rubriko iz tujega strokovnega tiska in kotiček za Iskraše, kjer sem že našla nekaj praktičnih nasvetov. Obe rubriki časopis še dodatno popestrita.

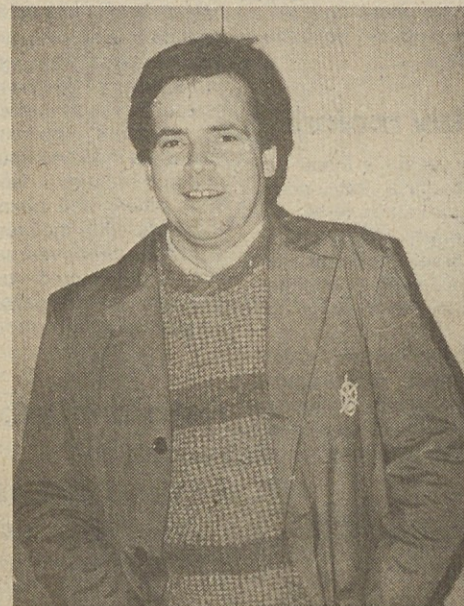
Dragoljub Popov, končni kontrolor polizdelkov v tovarni velikih zaganjalnikov: Časopis Iskra rad berem, saj je v njem mnogo zanimivih sestavkov. Tako lahko izveš takorečeno iz prve roke, kakšen je gospodarski položaj naše SOZD, kakšna je naša nadaljnja perspektiva, bodočnost, kaj je novega v tej in oni TOZD. Torej je moja ocena glede časopisa zadovoljiva in čeprav je naš tednik majhen pa je po vsebini pravo nasprotje. Seveda preberem z zanimanjem tudi sestavke o naši delovni organizaciji, zanimive pa so tudi rubrike iz tujega strokovnega tiska, kaj menijo drugi o nas itd. In če bi bil jaz urednik, bi tudi v naprej gojil

Dragoljub Popov

Jelka Graunar

Joško Kravos

tako uredniško politiko, kar spet le potrjuje moje zadovoljstvo nad tem, kar nam časopis nudi. Zato le tako naprej!

Jelka Graunar, tajnica direktorja v tovarni malih zaganjalnikov: Nekoč sem slišala, da je dolžnost slehernega delavca biti obveščen in obveščati druge. Mislim, da pri nas v naši TOZD in delovni organizaciji ta trditev drži, saj posvečamo informiranju dokajšnjo pozornost. K temu vsekakor pripomore veliko tudi naš tedenski časopis Iskra, ki je po mnenju večine pester in zanimiv, torej ga delavci radi beremo. Tudi sama preberem vse, kar piše o Avtoelektriki, zanimive pa so tudi druge splošne rubrike. Pohvalno je tudi to, da izhaja časopis tedensko, saj so objavljeni prispevki »sveži« in zato še dovolj aktualni. Nekatere delovne organizacije imajo mesečnike in v njihovih glasilih so zato razumljivo objavljeni dogodki, ki so se že zdavnaj zgodili. Vsem, ki se trudite pri časopisu želim srečno roko pri izboru člankov in še veliko uporabnih objavljenih prispevkov.

Joško Kravos, referent uvoza v tozdu Komerčiala: Po vsebinski plati se mi zdi časopis Iskra dokaj ustrezen za posredovanje raznih vrst informacij med delavce Iskre. Zaslediti je namreč dovolj zanimivih sestavkov. Opažam pa, da posveča časopis vse premalo prostora širšim informacijam, tu mislim na dogajanje doma in pa po svetu.

Na primer, kako je z elektroindustrijo pri nas v Jugoslaviji, kakšne so novosti na tem področju in podobno. Res, da so te novice objavljene v dnevnih sredstvih javnega obveščanja, vendar vsi res nimajo možnosti slediti dnevnemu tisku. Naj povem še pripombo v zvezi z odnosom pri razdeljevanju časopisa. Nekateri vzamejo po več izvodov in jih pustijo kjerkoli, drugi, ki bi tednik radi dobili pa so zato prikrajšani. Premalo pa se poslužujemo tudi možnosti izrabe malih oglasov.

Vladimir Fornazarič, tehnolog v tovarni generatorjev in elektronike: Kot sindikalni delavec, sem namreč predsednik sindikata v naši TOZD, moram seveda imeti pregled tudi nad obveščanjem. Ocenjujem, da je v naši delovni organizaciji le-to zadovoljivo, saj imamo delavci možnost seznanjanja z najpomembnejšimi odločitvami in informacijami na več načinov. Dobro so zaživele samoupravne delovne skupine, pogosto imamo zbornice delavcev, tu so oglasne deske in nenazadnje, tudi časopis Iskra je tisti medij, ki s svojo vlogo pomembno prispeva k višji ravni seznanjanja z najpomembnejšimi dogodki. Odkar je tednik pričel izhajati v novi obliki, je mnogo bolj zanimiv, preglednejši, ljudje ga radi beremo. To pove tudi podatek, da je praktično razgrabljen, saj ga na dan izda nekaj minut po končanem delovnem času ni moč več dobiti. Seveda pa ni rečeno, da bi bil lahko še boljši.

Davorin Pirih, predelavec na liniji glavnega sestava v tovarni malih zaganjalnikov: Razumljivo je, da me v časopisu Iskra pritegnejo najprej članki o Avtoelektriki, kjer sem že 17. leto. Vendar imam določene pripombe na račun nekaterih sestavkov. Naj povem samo en primer. V eni izmed zadnjih številki je bil objavljen članek »Inovatorji na plan«. Bil je zanimiv, lepo napisan, a le za tiste, ki položaja na področju inovatorstva v naši DO ne poznajo. Tudi sam sem inovator. Eno izmed prijav o izboljšavi sem oddal že

leta 1985, a vse do danes odgovora še nisem dobil. Takoj za tem sem oddal še tri prijave, vendar rešitve še ni. Torej pravo nasprotje z omenjenim člankom. Sicer pa je časopis zanimiv, prinaša vrsto najaktualnejših dogajanj in kot tak ustreza svojemu namenu.

Albert Milanič, glavni vratar: Razdeljevanje časopisa Iskra poteka tik pred vhomom v delovno organizacijo, torej pred našo vartarnico, zato imam najlepši vpogled na to, kakšno je zanimanje za časopis med delavci. Priznati moram, da je veliko. Ljudje ga radi berejo, zato vedno zmanjka, še posebej takrat, ko je v njem kaj izredno zanimivega iz naše delovne organizacije. Seveda pa ga nekateri uporabljajo tudi v druge namene, da bo kar konkretno, za kurjavo. Naj povem še drobno anegdoto. Na naslovnici lanske številke, ki je izšla tik pred letnim dopustom, je bila objavljena slika dečka, ki je držal v roki dve ribi. Ena izmed sodelavk je vzela dva izvoda te »Iskre« in, ko sem jo vprašal zakaj je vzela dva izvoda mi je odgovorila: »Da bo večerja obilnejša...« Kaj sem hotel?! Tudi naslovnica ob lanskem prazniku JLA je »vžgala«, prikazovala je namreč naše vrle vojakinje.

Vita Kren, tehnična risarka v TOZD Inštitut za avtoelektriko: Časopis Iskra rada berem, vendar ne vedno. Velikokrat se namreč zgodi, da ga nekateri, ki gremo po končanem delovnem času domov nekoliko pozneje, sploh ne dobimo več. Vzroka sicer ne vem, videla pa sem nekatere, ki so vzeli po več izvodov. To se mi ne zdi prav, saj je časopisa naročenega le toliko, kolikor nas je. V časopisu preberem z zanimanjem, kaj piše o Avtoelektriki, včasih je zanimiv tudi kotiček za Iskraše, prosti čas doma mi krajša križanka, nasmejem se kakšnemu vicu itd. Predloga za izboljšanje vsebine sicer nimam in če ostane časopis tak, kakršen je, bo še naprej opravljal poslanstvo, ki mu je zaupano.

Marko Rakušček

Davorin Pirih

Albert Milanič

Vladimir Fornazarič

Vita Kren

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sobesednik
ing. Vladimir Klavs

Spomin na IEV

Pravi začetki IEV sovpadajo z začetkom NOB in socialistične revolucije. Leta 1941 je bil v okupirani Ljubljani v okviru centralne tehnike KPS formiran radijski sektor za nalogami, da izdeluje radijske postaje za potrebe nastajajočih partizanskih enot in za povezavo s tujino, da šola radiotelegrafiste in da izdelava radijsko postajo za potrebe OF za propagando in obveščanje prebivalstva. Ker tako izdelano postajo Italijani nikakor niso uspeli izslediti, so zablokirali vse radijske sprejemnike pri civilnem prebivalstvu. OF je tedaj sklenila prenehati z oddajami, postaja sama pa je predelana za telegrafski promet, z osvobojenega ozemlja vzdrževala zveze z vrhovnim štabom Jugoslavije in drugimi enotami do osvoboditve.

Podobno kot so delovale radijske delavnice v Ljubljani, so bile organizirane tudi na osvobojenem ozemlju v sklopu glavnega štaba Slovenije in sicer najprej v Starih žagah, kasneje v Ceremošnjicah, kjer so se izdelovale, predelovale, in popravljale radijske postaje in druga oprema za zveze za našo NOV in novo nastajajočo ljudsko

Prostorl IEV v bivši RIŽarni na Linhartovi cesti

oblast. V teh delavnicah se je zbrala takratna elita slovenskih elektrotehničnih strokovnjakov, ki so že tedaj snovali načrte, kako bodo po osvoboditvi organizirali elektrotehnično in elektronsko industrijo. Po osvoboditvi so se jim pridružili še premnogi partizanski radiotelegrafisti in vezisti in ob njihovi iniciativi, idejah in načrtih so nastale kranjska Iskra in IEV v Ljubljani.

Dejanski začetek IEV je bila grupa partizanskih vezistov, sodelavcev radijskega sektorja iz časov okupirane Ljubljane in že tudi sodelavci, ki so se 1947. preselili iz kranjske Iskre v Ljubljano, ko se je formirala novembra meseca v prostorih bivše VI. gimnazije v Subičevi ulici grupa na pobudo Borisa Kidriča. 20. marca 1948 pa je bil z uredbo zvezne vlade in s podpisom maršala Tita IEV tudi uradno ustanovljen z nalogo, da deluje vsestransko na področju raziskovanja in osvajanja tehnike elektrovez.

Kljub temu, da je bila odločitev, da bomo razvijali elektronsko industrijo v takratno nerazviti Sloveniji izjemno drzna, so odločnost, in prepričanje v ustvarjalno moč in uspeh svobodnih ljudi prišli do polnega izraza, ko so naši konstruktorji, tehnologi, razvijalci, orodjarji in drugi delavci na trofejnih zapuščinah okupatorja začeli preizkušati svoje znanje in ustvarjalno novatorstvo. Izredna zagnanost, požrtvovalnost in angažiranost so nadomestili pomanjkanje izkušenj, tradicije in opremo in prvi ohrab-

rujoči uspehi so se kmalu pokazali.

Delo v razvojnem področju in pripravi proizvodnje je tako napredovalo, da je za leto 1949 že bil izdelan poleg razvojnega tudi že prvi proizvodni plan, in ker IEV kot inštitut po takratni zakonodaji ne bi smel proizvajati se je najprej formiral proizvodni sektor, ki se je 1950 odselil v Pržan kot industrijsko podjetje Telekomunikacije z že 167 zaposlenimi. Leto kasneje pa sta bila ustanovljena že tudi obrata v Semiču in Šentjerneju.

Zaradi izrednih potreb, predvsem pa prizadevnosti tovarišev v novonastali elektro in elektronski industrijski panogi, se je ta dejavnost izredno hitro razvijala in že leta 1958 lahko ugotovimo podatke, ki pričajo že o pravi industriji. In sicer je v IEV 734 delavcev ustvarilo 300 milijonov proizvodnje.

Kranjska Iskra je tedaj zaposlovala 2.635 delavcev, ki so v istem letu proizvedli za 4,6 milijard starih dinarjev proizvodov. V istem letu je bilo v Telekomunikacijah že zaposlenih 1.158 delavcev z 1,7 mrd bruto produkta. Tedaj je TELA z 222 zaposlenimi ustvarila 270 milijonov bruto proizvodnje.

Da bi se ta nova elektroelektronska industrija čimbolj uveljavila tako v komercialnem pogledu in da bi dobila tudi ustrezno mesto v naši družbi je prav iz nje izšla pobuda in tudi vsestranska pomoč za organizacijo prvega sejma sodobne elektronike v okviru nastajajočega gospodarskega razstavišča, ki si je zadalo za cilj organiziranje specializiranih razstav.

Kakšno vlogo je IEV v uveljavljanju elektronike odigral v Jugoslaviji priča tudi dejstvo, da je ob svoji specializirani razstavi leta 1955 v Beogradu IEV organiziral v Jugoslaviji prvo pravo televizijsko oddajo, na v celoti izdelanih studijskih in oddajniških napravah v IEV.

Dovolite mi, da navedem nekatere po mojem mnenju zelo pomembne značilnosti iz najbolj zgodnjega razvoja IEV. Ena posebnih odlik, ki se je pokazala šele kasneje, je bil spontani policentrični razvoj oziroma ustanavljanje novih obratov izven Ljubljane, ki so se kasneje razvili v samostojne tovarne in ki so kasneje tudi sami dali iniciativo in ustanavljali nove obrate.

Najiminitnejša in najodločilnejša poteza pa je bila v tem, da so se razvile smelost, entuziazem in vera v kreativne sposobnosti naših ljudi, naših strokovnjakov, samozavest in vera, da je tudi naš narod sposoben razvijati in proizvajati elektroniko, ki se je dosedaj smatrala kot abosolutna domena najrazvitejših industrijskih držav. Tako smo ponovno ugotavljali, da je bila večina novih izdelkov plod lastnega razvojno raziskovalnega dela.

Kot tretja značilnost je bilo dejstvo, da se je že takoj ob ustanovitvi posvečala največja skrb šolanju in vzgoji novih kadrov na vseh nivojih od vajeniških, srednjetehtničnih in visokih šol kot tudi na mnogih internih tečajih, predavanjih in ob vsakdanjem delu v laboratorijih in proizvodnji. IEV je tako bil dejansko kovačnica novih kadrov. Tako kot sodobna človeška družba zahteva vedno več elektronskih strokovnjakov, so se kadri formirani v IEV uveljavljali vsepovsod v slovenski družbi in gospodarstvu. Mnogi naši bivši sodelavci so dosegli akademske nazive dr. znanosti in sedaj skrbijo za vzgojo novih kadrov na ljubljanski in mariborski univerzi. Mnogi do tedaj neodkriti talenti so našli v IEV možnost za svojo uveljavitev in so kasneje dosegli afirmacijo tudi drugod po svetu, kjer je bila elektronika sicer na najvišjem nivoju. Mnogi so svojo kariero začeli kot vajenci in kasneje s študijem ob delu dosegli akademsko stopnjo izobrazbe. Taka sistematična in permanentna skrb za vzgojo kadrov je bistveno pripomogla k uspešno realiziranemu razvoju slovenske elektronike.

Proizvodnja žarnic v Kotnikovi ulici.

Kakšno novico smo te dni lahko prebrali v dnevnem časopisu?! Pod naslovom Izkoriščanje Drine in Morače, je bilo nekako tole sporočilo: predstavniki skupščin BiH, Črne gore in Srbije so napovedali skorajšen podpis novega dogovora o izkoriščanju Drine in Morače, da bi tako preprečili gradnjo energetskih objektov na zaščiteni Tari...

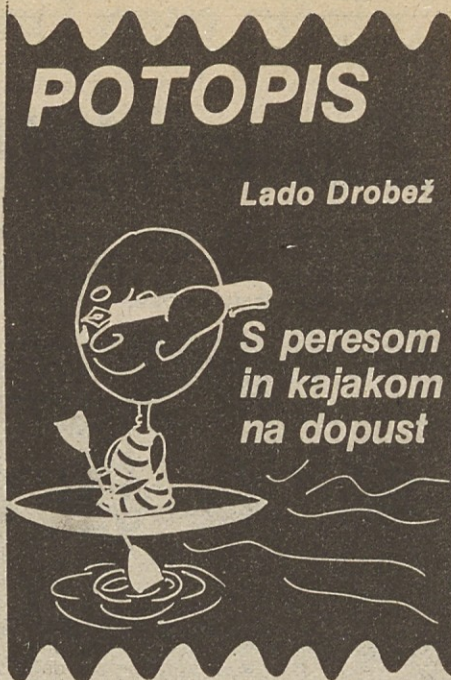
Torej nek novi dogovor. Kakšen je bil stari, ne vem, gre pa za nekak republiški »trikotnik« in vse kaže, da ga je bilo tudi težko rešiti. Jugoslovani in tuji obiskovalci Tare seveda z veseljem pričakujemo »rešitev Tare«, kljub temu pa nam bo lahko še vedno žal za prelepim gornjim tokom Drine in seveda za Moračo. Prav pri tej, slednji mi nekaj ni jasno: Morača je v poletnih in jesenskih mesecih skoraj dobesedno — suha. Edino rešitev vidim v uvozu — vode.

Tudi tiste avgustovske dni je bila Morača, v svojem najlepšem kanjonskem delu »en sam moker kamen«. Prav zato sva morala s prijateljem z dnevnega reda tudi črtati spust po tej lepotici, lepotici, ki se prav tako lahko pohvali s prečudovitim kanjonom, s prelepo čisto vodo, če je je seveda dovolj...

Naj se povrnem k hidrocentralam. Nedaleč od mesteca Brod, nekaj kilometrov proti toku Drine, so Bosanci pred leti že začeli graditi hidroelektrarno. Dela so morali ustaviti, verjetno je vmes tisti prvi (ne)dogovor, navade po pregovoru, naj še sosedu krava pogine...

Temelji zdaj čudovito kazijo lepo Drino. Domačina iz Foče sta mi zagotavljala, da bodo gradnjo že v kratkem nadaljevali. Takrat jima nisem verjel, kot kaže pa sta imela prav. Ne vem, ali sta bila tako daljnovidna, ali pa tako dobro obveščena, da sta vedela za bližnji podpis omenjenega dogovora.

Torej hidrocentrala pri Brodu verjetno bo. Požrla bo nekaj prelepih brzic na Drini, zaradi akumulacijskega jezera pa bo tamkaj tudi konec splavarjenja in veslanja. No, letos, če se

POTOPIS

Lado Drobež

S peresom
in kajakom
na dopust

Proti Morači

bomo Iskraši le odpravili na Taro, teh problemov še ne bo.

Brez skrbi se bomo peljali do Foče, do Goražda, ali pa kar do Andričevega Višegrada.

Tudi od Drine se je bilo treba kmalu posloviti. Stoenka je zamenjala utesnjeni kajak, volan

veslo, poletna majica rešilni jopič, čelado... Cilj, spet most pri Djurjevića Tari. Cesta iz Foče mimo Goražda prek Plevlje in prek tega mostu je namreč edina spodobna povezava tega dela Črne gore z njenim jugom. Resda je na prelazu Kovači še nekaj kilometrov »trdega makadama, toda v primerjavi s cesto Ščepan Polje — Nikšič, je prava magistrala...

Čeprav so v zadnjem desetletju, dveh ceste v Sloveniji v poprečju že dosti slabše kot v drugih republikah, je ta proti Nikšiču pravi poligon za uničevanje vozila. Toda obljubljaajo, da jo bodo asfaltirali, žal pa to še ne bo letos, ali prihodnje leto.

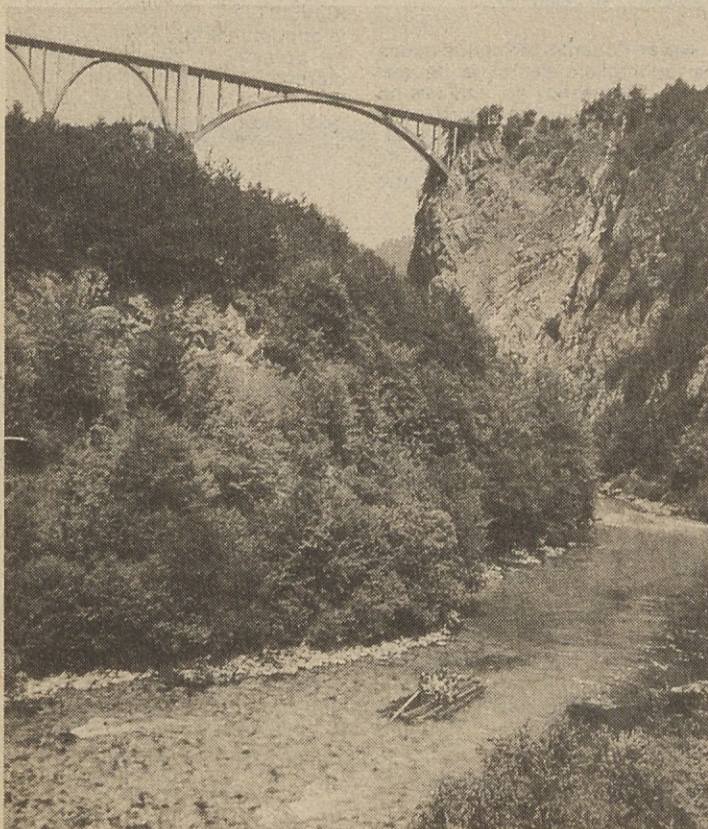
Zagotovo pa bodo že letos položili asfalt čez omenjeni prelaz pri Kovačih, zatoorej: ne pozabite na moj nasvet, kajti v nasprotnem primeru tega vaš avto ne bo »pozabil«...

Torej mimo že znanih krajev proti jugu Črne gore.

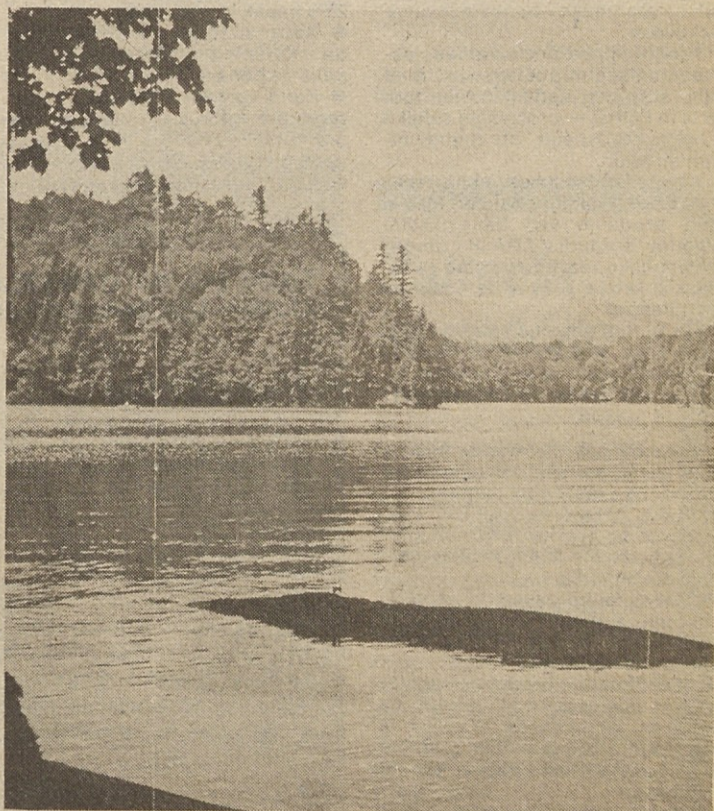
Cesto med Splaviščem in Mojkovcem sem delno že opisoval. Dodam lahko le to, da ne smete biti začudeni, če boste naenkrat sredi ozke ceste zagledali parkirana avtobusa, ker boste pač šoferja vsak za svojim volanom v ognju debate. Počasi torej.

Mojkovač. Kazalec za gorivo se je začel nevarno približevati praznini. Če se bo tudi vam to zgodilo, v kar pa sem skoraj prepričan, če boste seveda peljali v isto smer, se ne ustrašite: v Mojkovcu imajo lepo bencinsko črpalko, čeprav je na Avtoatlasu Jugoslavije niso označili. Le nekoliko teže jo boste našli, ker ni ob tej cesti proti Titogradu.

Takoj za Mojkovcem, nekako 10 kilometrov daleč, je prelepo Biogradsko jezero. Nanj nikakor ne smete pozabiti. Vredno je, da ga obiščete, morda tudi zaveslate po njem, se spočijete. Tudi zato, ker je nekakšen »križanec« med Bohinjskim in Blejskim jezerom. »Domači« so tudi čolni, saj jih je naredil mojster Janez z Bleda. Ob Biogradskem jezeru je tudi izredno lep in čist kamp. (Se nadaljuje)

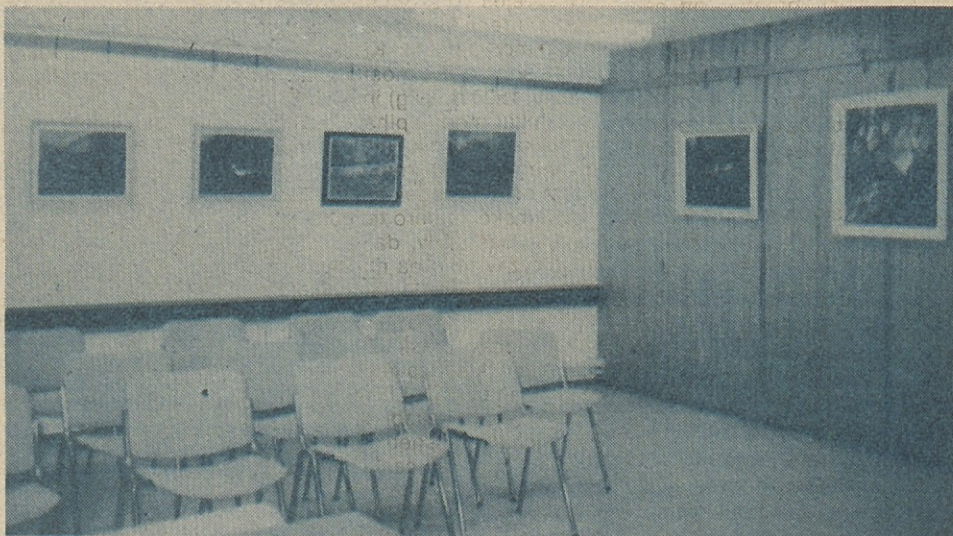
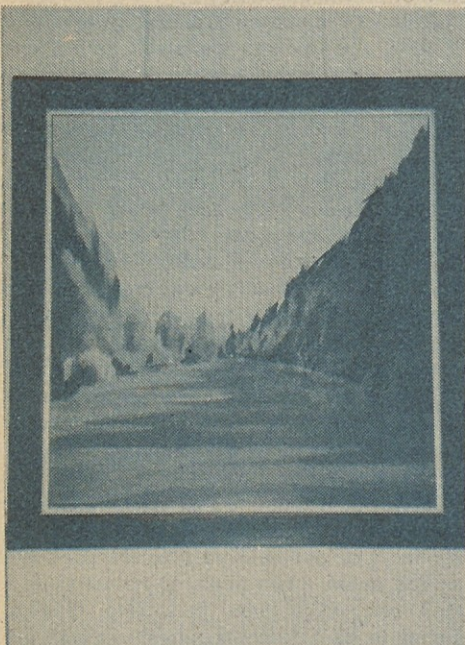
Prelep je tale pogled na Taro in na most pri Djurjevića Tari, kaj ne?

Takšnole pa je Biogradsko jezero, čeprav posnetek še zdaleč ni tako uspel, kot je jezero lepo.

Razstava v Železnikih

Tudi v DO Elektromotorji Železniki imajo Iskraši močno likovno skupino, v kateri je kar osem aktivnih članov. Tako te dni v novih upravnih prostorih razstavljata dva člana Iskrine železnikarske likovne skupine in sicer razstavlja Franc Rant deset oljnih slik, medtem ko je Lojze Tarfla pokazal osem svojih likovnih del v akrilski tehniki.

Kako celovito obvladovati kakovost?

Japonska pot

Dr. Kaoru Ishikawa, prevedel Lotar Kozina

Dr. Kaoru Ishikawa je v svetu že dolgo cenjen kot eden izmed vodilnih strokovnjakov za obvladovanje kakovosti.

Njegove praktične metode so pomagale tisočim podjetjem — med njimi sta poleg japonskih znani tudi IBM in FORD — proizvajati izdelke z višjo kakovostjo, ob znatno nižjih stroških.

Knjiga Dr. Ishikawe je bila uspešnica, tako na Japonskem, kjer je bilo prodanih več kot 100.000 izvodov, kot tudi v ZDA in v drugih industrijsko razvitih deželah zahoda, kjer je izšel prevod Davida J. Lu v angleščini.

Da bi tudi našemu strokovnjaku in bralcu v čim večjem številu omogočili spoznavanje te za nas tako pomembne tvarine, smo se odločili za prevod.

Strokovnjak in bralec se bosta v tem izvrstnem delu lahko po vrsti seznanila z različnimi temami:

- Kako natančno ugotoviti tisto kakovostno podobo, ki jo naši kupci res hočejo — in so jo pripravljene tudi plačati

- Zakaj lahko zavedejo vzorčne metode za obvladovanje kakovosti in statistični podatki — in kaj narediti, da se to ne zgodi

- Kako preiti s programa zagotavljanja kakovosti, ki temelji na kontroli, na takšnega, ki vpliva na izboljšanje procesa (tak program vključuje tudi vaše kupce, kot del procesa)

- Kako uporabiti analizo vzrokov in rezultatov, da bi natančno dol-

očili skrtili vzrok za napake (delavci na traku so odgovorni za manj kot 25% napak in odpovedi)

- Spoznati stopnje, ki so potrebne da izkoreniniš problem, da se napake ne ponavljajo

- Kako vgraditi kakovost v krog: raziskava tržišča — razvoj — proizvodnja — prodaja, da bi dosegli 100% proizvodnjo brez napak

- Kako uvesti prostovoljne krožke

za obvladovanje kakovosti, da bi dosegli povečan odziv, razumevanje in navdušenje za Vaš program

- Kako postaviti in vzdrževati v podjetju program za celovito obvladovanje kakovosti, ki vsebuje nadzor po vertikalnih in poprečnih funkcijah

- Kako lahko dobro pripravljen program za obvladovanje kakovosti zmanjša vse stroške, ki odražajo dobiček in še veliko več.

Naj še dodamo: teh metod danes ne uporabljajo samo na Japonskem. Dejansko so Ishikawine metode uporabljali že prej v hitro se razvijajočih firmah in ne samo za izdelovanje visoko kakovostnih proizvodov ampak tudi za: izboljšanje

odnosov s kupci ..... skrajšanje dobavnega roka ..... zmanjšanje zaloga ..... zmanjšanje števila zavrnitev ..... povečano obračanje sredstev ..... zmanjšanje stroškov ..... večje poenotenje izgleda ..... zmanjšanje stroškov ocenjevanja ..... zmanjšanje stroškov zaradi jamaštva ..... povečano prodajo ..... in za povečan dobiček.

Naj povzamemo — knjiga »KAKO CELOVITO OBVLADOVATI KAKOVOST«?

je pripomoček za vodenje celotnega podjetja, s ciljem nuditi proizvode in storitve na visoki kakovostni ravni, ki je najpomembnejši parameter konkurenčnosti danes in v prihodnosti.

Tehniška založba Slovenije, Ljubljana

TEHNIŠKA ZALOŽBA SLOVENIJE,
61000 — Ljubljana, Lepi pot 6.

Naročilnica

Ime in priimek: .....

Naslov: .....

Nepreklicno naročam-(o) ..... izvodov knjige dr. Kaoru Ishikawe:
KAKO CELOVITO OBVLADATI KAKOVOST — Japonska pot
za ceno 11.000.— dinarjev.

Račun bomo poravnali po predračunu do 28. 2. 1987.

Knjigo pošljite na gornji naslov.

V ..... dne ..... 198...! Naročnik .....

Glasilo Iskra

Upokojenci nam pišejo

DU KROPA je dne 27. XII. 86 pripravilo svojim članom že tretjič zapored čajanko ob koledvi, udeležilo pa se je 149 članov in povabljenec. Udeležba je dovolj zgovoren dokaz, da je le-ta potrebna in, da bo na takšna srečanja še misliti. Radi vidimo, da so odzivi na naša srečanja mnogoštevilni, prijetno pa nas preseneča lepo število starejših krajanov, ki turobne in dolge ure pestovanja dolgčasa doma nadomestijo s prijetnimi uricami ob petju in glasbi. Za prenekaterega je takšen stik pomenilo celo »zlate« ure.

S čajanko smo pričeli že ob 15. Vsi sedeži, kolikor je bilo pripravljenih v ta namen, so bili zasedeni.

Vse navzoče je pozdravila naša tajnica Zofija PETERNEL, sreče in zdravja v novem letu pa je zaželel kot zastopnik Iskre in predsednik SZDL Kropa Paul Srečko.

Za spremembo smo letos za sodelovanje naprosili Miho DOLŽANA, ki se je našemu vabilu prav rad odzval. Za uvod nam je zaigral njegovo melodijo iz filma CVETJE V JESENI...; nato smo ob vedrih zvokih peli vsi skupaj samo naše: čiste, pristne narodne in nekaj koledniških. Da si človek s pesmijo želi pomladiti duh in telo, temu so bila priča grla vseh navzočih.

Nato je animator Mihelič poročal o delu DU Kropa:

Za DAN ŽENA — 8. marec se je 52 udeleženk odpeljalo na čast njihovem prazniku POMLADI NAPROTI proti goriški, z ogledom Predjamskega gradu, ki je poznan po Erazmu. Ob tej priložnosti smo naredili tudi film-

ski zapis. Cilj našega izleta je bil Čedad. V restavraciji Avtoelektrike v Šempetru so nam pripravili izdatno kosilo in nas nad vse ljubeznivo sprejeli.

Dne 23. aprila smo imeli izlet prek Kočevja s 53 udeleženci, v smer Gorskega Kotorja, s postankom v Lokvah, kjer so nas otroci sprejeli v narodnih nošah in nas postregli s sendviči. Nadaljevali smo pot na KRK. Kljub precejšnji višini mostu, dolžini (skoraj 1500 m dolg) in burji, ki je ta dan kar močno pihala, je večina šla kar peš prek Titovega mostu. Zares divja romantika! Ta spominski dogodek smo »stlačili« v filmsko kamero ter ga deponirali v naš arhiv, da ga priložnostno zavrtimo na naših srečanjih.

Dne 24. maja nas je 50 udeležencev obiskalo Pleterski samostan, kjer nas je sprejel sam prior Janez HOLLENSTEIN in smo v njegovi družbi naredili več spominskih posnetkov. V Obnovljeni gotski cerkvi, ki velja za enega najlepših gotških spomenikov pri nas in najbolj avtentično kartuzijsko zgradbo v Evropi smo si ogledali polurni multivizijski program o samostanu in življenju v njem, katerega je pripravil Zvone Pelko in je edinstven primer v Jugoslaviji. Z izdatnim kosilom so nas postregli v restavraciji »Iskra« ŠENTJERNEJ.

Srečanje na Petelinovcu: v lovski koči smo imeli 21. junija priložnost pogostiti 40 udeležencev. Lovsko družino Kropa smo namreč naprosili da bi nam odstopili kako divjad za to priložnost, a so nam to žal odklonili.

Dne 13. julija se nas je 13 do kraja zavzetih planincev odpra-

vilo v nič kaj prijaznem vremenu prek Jamnika na Mohor (Zabreke). Tudi od tu imamo nekaj filmskih zapisov.

Veliko Planino nad Kamnikom je obiskalo 50 udeležencev 12. avgusta. Z vso pravico imajo Kamničani skomponirano tisto lepo njihovo: Kamniški lepi kot, saj lepše ni nikjer drugod! In kadar vas bo pot zanesla v ta čarobni kotiček, ne pozabite v hotelu Šimnovec naročiti sirovih štrukljev...

V času od 01. — 06. 09. nas je 50 po številu preživelo prijeten odih v našem počitniškem domu v Izoli.

Predvideni pohod v mesecu septembru prek Komne k Sedmerim triglavskim jezerom je zaradi slabega vremena odpadel, ta pohod pa smo nadoknadili 11. novembra prek Martin vrha, Rovt pod Blegašem — mimo Lenarta, Zg. in Sp. Luč tako, da smo se do Škofje Loke peljali le bori 7 km.

Iz plana v letu '86 nam je torej izpadel samo izlet v Atomske toplice in Kumrovec. V tem mesecu je bil namreč tudi verski izlet, zato ni bilo dovolj prijav in zanimanja.

Proslave tedna upokojencev v Radovljici pa se je udeležilo le 15 udeležencev, sicer ni bil najbolj ugoden čas, ki bi bil lahko združen s kakšnim krajšim izletom 26. septembra.

Plan za leto 1987:

Trije avtobusni izleti, 4 planinarjenje, 2 x srečanju v naravi, kolesarjenje, razstava ženskih ročnih del, redna rekreacija v šoli v Lipnici, katere se prav rade udeležujejo v večjem številu predvsem ženske. Skupinski odih v našem počitniškem domu

pa pride v poštev le tedaj, ko bomo zanj dobili ustreznega vodiča, ki bo sposoben organizacijsko vse to izpeljati. Osebnost imam v tem času druge nujne obveznosti in realizacijo prepuščam drugim.

Naj ob zaključku zapišem še to, da imamo v našem društvu včlanjenih 303 članov (inventura duš konec leta '86!) in, da nam je k obstoju društva in pripravljene čajanke prikočilo na pomoč 15 raznih dobrotnikov s financami med katerimi je tudi »Iskra« Mehanizmi v Lipnici. V naturalijah pa sta nam letos pomagala KŽK TOZD Polje delovna enota Resje in pa TRIGLAV Žito Lesce. Zahvala je pripadala tudi »Živila« KRANJ, TOZD Bled, prodajalna Kropa. Le-ta nam pomaga z reprezentanco ob Dnevu žena 8. marca za moralno vzdušje. In ne navsezadnje še KURIVU Naklo naša zahvala za določeno prioriteto pri nabavi premoaga, katerega naši člani lahko naročijo kar preko našega društva in ga prejmejo v sorazmerno kratkem času. Vsem našim dobrotnikom sem se v imenu DU Kropa lepo zahvalil s toplim priporočilom še za bodoče.

Ob koncu programa nas je obiskal še dedek Mraz in sta s pomočjo 88 letne Elizabete Hafner izžrebala 12 udeležencev, vsak je dobil 1 par nogavic — dokolenk.

Najstarejšim krajanom v Kropi, Kamni gorici in Dobravi, našim članom — pa smo namenili posebna darila, a starostnikom od 80 let dalje k prazniku dela namenimo skromno-simbolično denarno pomoč.

Po našem običaju pa smo ob zaključku zapeli še Kroparsko koledniško: PROČ JE ZDEJ TO STARO LETO.....

Ivan Mihelič

Zahvala in voščilo

Izvršni odbor društva za pomoč duševno prizadetih občine Kranj se celotnemu kolektivu Iskre Kibernetike zahvaljuje za uspešno in razumevalno delo pri reševanju problematike na področju usposabljanja, zaposlovanja in širjenja kooperantskega dela za populacijo duševno prizadetih. Hkrati pa celotnemu kolektivu želimo kar najbolj uspešno delo v letu 1987.

IO DPDP Kranj

Sonce v lučeh

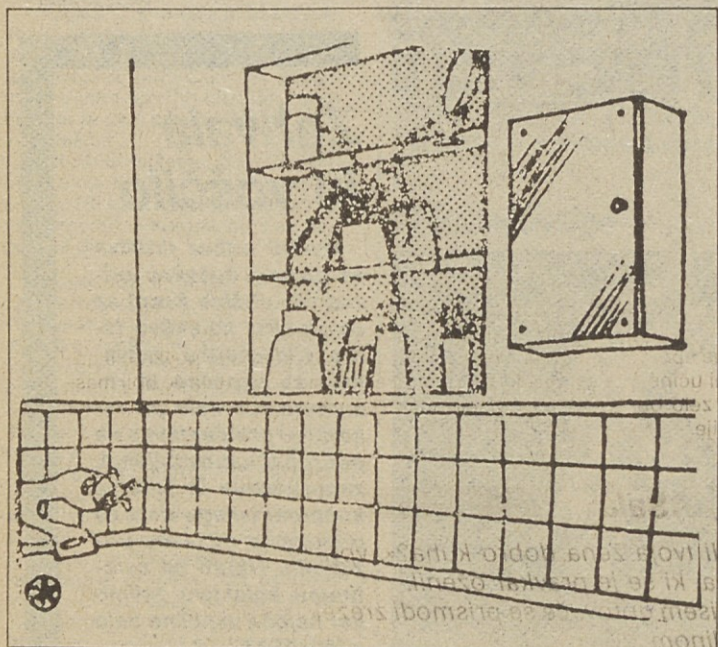
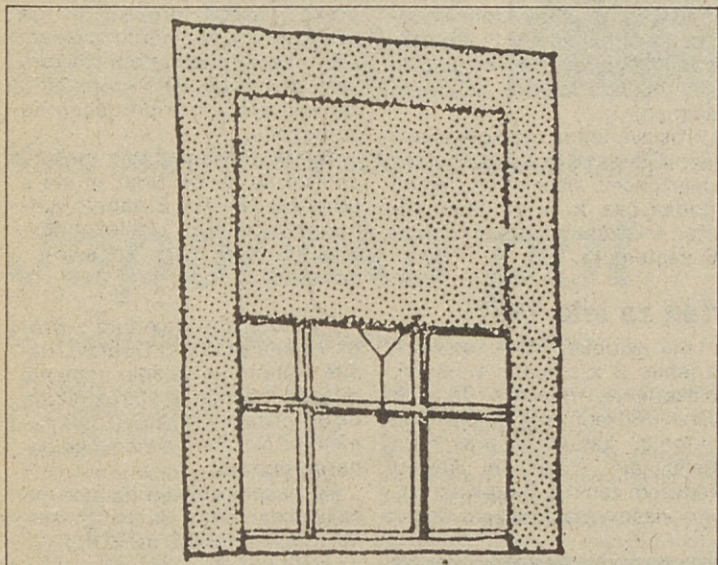
Dolgo smo menili, da je luč z ultravijoličastimi in infra rdečimi žarki le igračka, prav sedaj pa spet doživlja nov vzpon. Uporabljamo jo kot pomožno sredstvo za lepoto in zdravje, seveda le pod pogojem, da je ne zlorabimo. Za razliko od sonca solariji izžarevajo le dve vrsti žarkov, imenujmo jih a in b. Tretja vrsta, žarki c pa proizvajajo ozon, plin, ki lahko izzove glavobol, če se v okoliskem zraku nahaja v večjih količinah. Žarki b pa dajejo trajno bronasto barvo z izzivanjem novega pigmenta, medtem ko žarki a dajejo bronasto barvo s transformacijo pigmenta. Ultravijoličasti žarki a in b tako povečujejo fizično odpornost in proizvajajo v koži vitamine d.

Infra rdeči žarki izboljšujejo cirkulacijo krvi in cirkulacijo kisika v krvi. Po drugi strani pa toplota, ki jo oddajajo infra rdeči žarki, širi pore v koži in prav ta pojav lajša čiščenje povrhnjice.

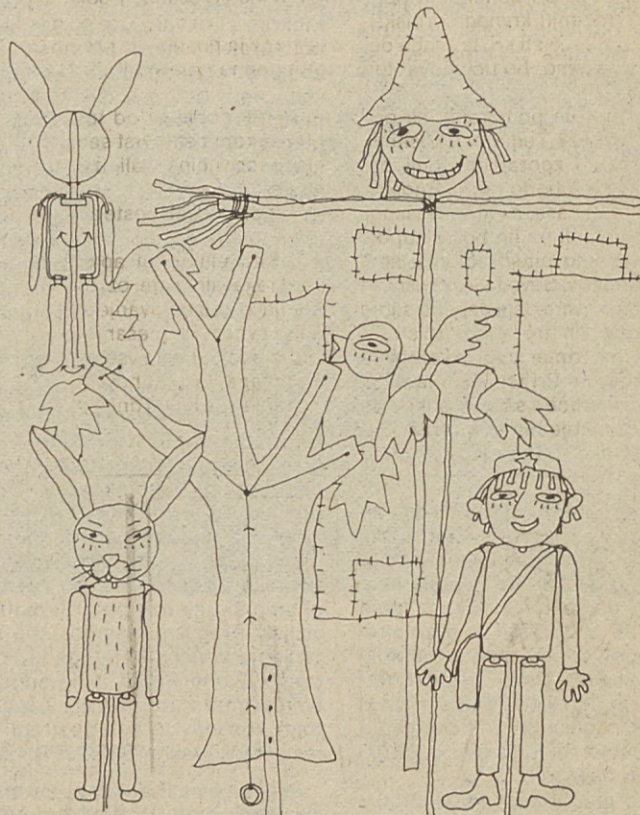
Okno

Okno lahko osvežite, če ves njegov okvir obložite z materialom, iz katerega ste naredili tudi zaveso, da vas bo ščitila pred soncem in vedno koristila, ko boste želeli sobo zatemniti.

Če imate v kopalnici večje okno, ga lahko zelo koristno uporabite. Čezenj postavite police, za njim pa temno zaveso. Ko zaveso dvignete, boste kopalnico lahko prezračili, ko pa jo spustite pa bo delovala kot kontrast policam, ki jih lahko obarvate zelo živo z ustreznimi barvami.

Otroci, delajmo lutke!

Pred nami je čas počitnic in moramo nekako zaposliti tudi tiste šolarje, ki ne bodo smučali, ali se sankali; navdušimo jih za izdelavo lutk. Lutke izdelamo lahko iz najrazličnejših škatlic, ki jih oblepimo s papirjem in pobarvamo. Za glave uporabimo žogice za namizni tenis, ali podobne okrogle predmete. Ušesa, peruti, lase in čevlji naj bodo usnjeni. Dele teles povežemo med sabo z usnjenimi trakci tako, da so gibljivi. Nosilna šipka je lahko pletilka. Drevo izrežemo iz trdega kartona, liste pa iz papirja. Na drevo pritrdimo le-te tako, da z zadnje strani zabodemo bucike, na katere napičimo liste. Bucike zadaj povežemo z laksom, ali vrvico tako, da lahko s potegom navzdol vse naenkrat izvlečemo.

O sokovih

BRESKOV SOK učinkuje osvežujoče, vsebuje veliko vitamina A in razbremenjuje jetra in žolč.

JABOLČNI SOK je zelo približljiven napitek, pomaga pa proti driski in črevesnim vnetjem (katarjem), kajti pektini, oz. ogljikovi hidrati, ki jih vsebuje, pritegnejo nase strupene snovi.

HRUŠKOV SOK krepi pretok krvi in pomaga pri slabokrvnosti. Vsebuje veliko železa, apna (kalcijevega karbonata), fosforja in natrija.

SOK KUPINE čisti kri in zmanjšuje omedlevice.

JAGODOV SOK povečuje vzdržljivost, pospešuje delovanje čreves in učinkuje proti glistam pri otrocih.

SOK KUMARIC odstranjuje vodo in je preizkušeno sredstvo za olepševanje kože.

MALINOV SOK uspešno uporabljamo v primeru omedlevice in za izboljšanje neravnovesja pri izmenjavi tvari. Odstranjuje in ublažuje motnje v času menstruacije.

KORENJEV SOK odlično učinkuje proti zgagi. Ker vsebuje veliko vitamina A, izboljšuje izgled kože in preprečuje nočno (kurjo) slepoto.

RIBEZOV SOK, rdeči, beli, ali črni: vsi trije dobro čistijo kri, pomagajo proti boleznim jeter, slabokrvnosti in presežka sečninske kisline.

Ste vedeli, da ima črni ribez največ vitamina C izmed vseh vrst sadja? **SOK RDEČE PESE** pospešuje izmenjavo tvari, povečuje splošno odpornost organizma. Pravijo, da zdravi tudi čir na želodcu.

VIŠNJEV SOK ima malo hranljivih snovi pa ga zato radi pijemo takrat, ko želimo shujšati.

SOK ZELENE je bogat na ogljikovih hidratih in je zato priporočljiv za diabetike, predebeli pa se ga izogibajo. ZELENIN SOK tudi pospešuje izločanje seča ter spodbuja krvotok.

KOSMULJEV SOK krepi želodčno sluznico in živčni sistem. Vse to zaradi izobilja mineralnih snovi in vitaminov v njem.

PARADIŽNIKOV SOK ima posebno veliko vitamina A, ki ima pomembno vlogo pri nenehnem obnavljanju telesnih celic. Ta sok tudi pomaga pri urejanju krvnega pritiska.

GROZDNI SOK čisti kri, pomaga delovanju srca in pospešuje prebavo. Če ga redno pijemo, bo učinkoval tudi proti poapnenju arterij.

Pomnite:

Ali ne prenesete pomaranč, ali grapefruita? Ali dobivate od tega izpuščaje, ali srbež? Tedaj poizkusite s sadnim sokom tistih vrst sadja, ki smo jih omenili zgoraj in videli boste, da bodo učinkovali izvrstno osvežujoče in, da bodo neprijetnosti prenehale.

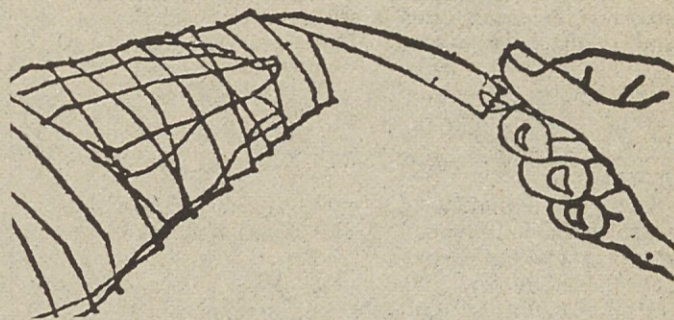
Od denarja in časa, s katerim razpolagate, je odvisno, ali boste sokove izdelovali sami, ali pa jih boste kupovali.

Vsem, ki veliko pijejo sokove, se izplača imeti električni aparat za izdelovanje sokov. Seveda je odvisno to tudi od tega, ali imate, oz. nimate sadnega vrta, ki vam daje ceneno sadje in zelenjavo za izdelovanje sokov.

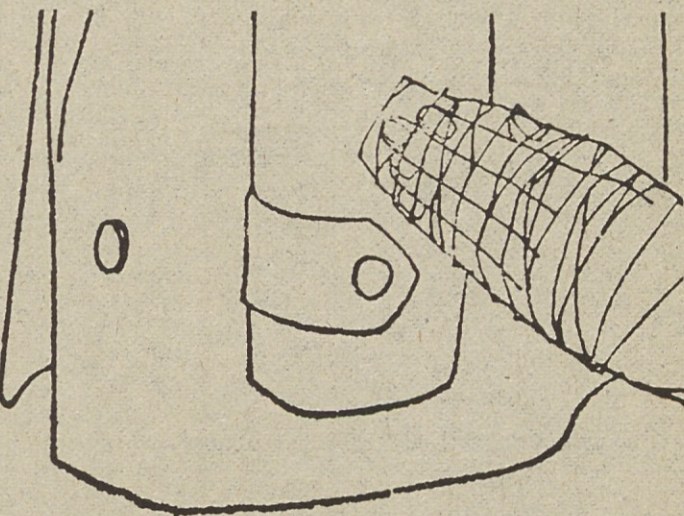
Pri vseh sokovih gre lahko za čiste, ali mešane z vodo. Pri mešanju različnih sokov (na primer soka iz korenja s sokom iz bučk), boste vselej izdelali nekaj novega. Pri tem vam lahko veliko pomaga vaša duhovitost.

Odprte steklenice s sadnim sokom lahko ohranjate le nekaj dni, kajti kisik iz zraka uničuje njihove koristne sestavine.

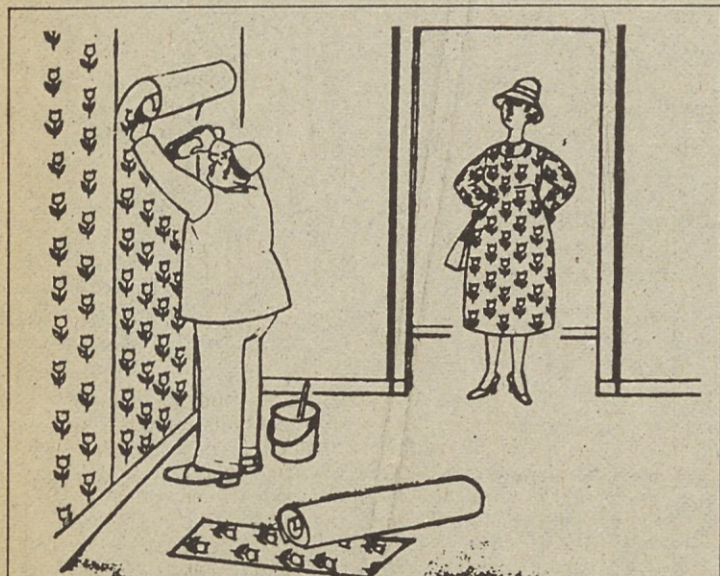
Nasveti

Obleko boste lahko dolgo obdržali v dobrem stanju, če jo boste redno čistili in ščetkali. Če nimate ščetke za obleko, vam bo pomagal selotejp. Vzemite širši trak selotejpa in ga ovite okoli roke tako, da bo lepljiva stran zgoraj.

Če je obleka temna in so na njej dlačice najrazličnejšega porekla, je treba po njej samo podrsati z roko, na kateri imamo ovit selotejp. Najenostavneje bomo vseh vrst dlačice odstranili na ta način.

— Dragi, pogledj mojo novo obleko. Prav neverjetno, kako enak okus imaval

Mladostni izgled

Ženske, ki skrbijo za svoj izgled in ne želijo, da bi se jim leta štela na obrazu, morajo skrbeti tudi za nego svojega opna. Dehidrirana koža bo poudarila spremembe na koži v obliki številnih drobnih gubic, ki bodo prišle do posebnega izraza ob smejanju. Zato ne dovolite, da bi se gube na vašem obrazu množile in ne pozabite, da še vedno ni prepozno, da bi si povrnile svoj mladostni izgled, neglede na leta.

Lepota

Če imate mastno kožo, jo morate zjutraj in zvečer umiti z nevtralnimi milom, zatem pa jo oprhati s hladno vodo, da bi se gube stisnile. Obraz negujte samo s kremami, ki jih priporočajo za mastno kožo. Nikar pretirano ne uporabljajte lotionov na osnovi alkohola, ker bodo povzročili nasprotni učinek od tistega, ki ste si ga želele. Koža bo postala še bolj mastna in zelo občutljiva ter bo zelo rada pokala, občutljiva pa bo tudi za infekcije.

Šala

»Ali tvoja žena dobro kuha?«, vpraša prijatelj prijatelja, ki se je pravkar oženil.

»Nisem gotov, če se prismoji zrezek, ga premaže z vazelinom....«

— Predvidevam, da je to reprodukcija, a koliko stane original?

Obnovili bomo planinsko kočo na Jakobu

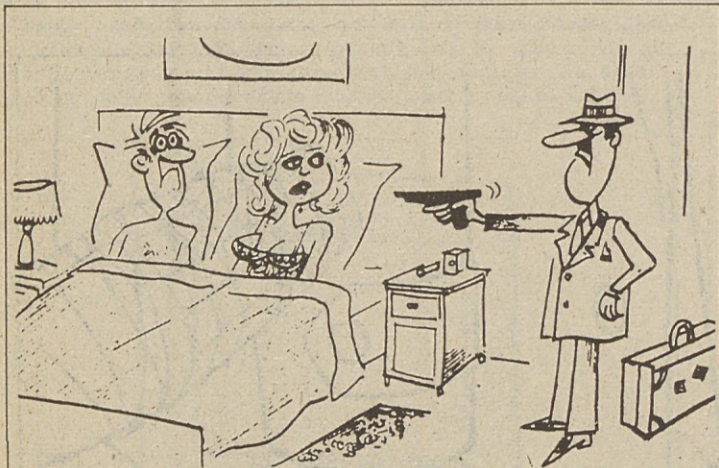
Delovne organizacije Iskre v Kranju so se odločile, da v okviru planinske sekcije obnovijo planinsko postojanko na Jakobu nad Preddvorom. Iskra je v ta namen odkupila zemljišče in ostanke objektov od Žičnice Ljubljana, ki je pred požarom upravljala s kočjo in tako pridobila lastninsko pravico za obnovo planinske kočje.

Planinska kočja bo namenjena predvsem dnevni in popoldnevni rekreaciji delavcev Iskre. Kočja bo odprtega tipa in bo poslovala po pravilih, ki veljajo za postojanke v okviru Planinske zveze Slovenije.

Kočja bo zgrajena na Jakobu na višini 960 m. Do kočje je poldrugo uro hoje iz Preddvora. Od kočje pa vodijo lepe planinske ture vseh težavnostnih stopenj.

Program za obnovo kočje predvideva precej prostovoljnega dela. Z gradnjo naj bi začeli že letos. Koordinacijski odbor DO Iskra je imenoval gradbeni odbor, ki ga bo vodil ing. Bogdan Filipovič. S kočjo na Jakobu bo upravljala Planinska sekcija Iskra.

Nace Pavlin

- Sprašujem se, kam je izginil tvoj smisel za humor?

A. NOVAK

<p>— TOVARIŠ KLUNČEK, VAŠA MIZA...</p>		ISKRA	RANA OD STRELA	JUŽNOAM. TRAVNATA RAVNINA	DRŽAVNA BLAGAJNA	TOPOVSKO STRELJANJE	ANTON KOLAR KEM. ELEMENT	LETNI POSEK	OKONČINA
SESTAVIL RUDI MURN	DEL NEKATERIH ŽIVALI	PESTNER	MITIČNA PRIPOVED	KRILLO RIMSKE KONJENICE ANGL. PIVO	NEON TWINOV JUNAK SAWYER			DEL VOZA	KING COLE
SKUPINA NARODOV					PREOSTALI DEL KART				
PLIN					TEKSTIL. IZDELEK ZA ODEVANJE				
PREMAKNITEV ŠAHOV. FIGURE					FRANC. IMPRESION. SLIKAR				

Zahvala

Vsem sodelavkam in sodelavcem Iskre Kibernetike, TOZD TSD v oddelku termoplasti in duroplasti, GPP TDP, vodstvu TOZD ter IO sindikata, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni in odsotnosti, za vse obiske posameznikov in njihovo pomoč ter lepe novoletne želje.

Vsem skupaj hvala in vsakemu posebej se iz srca zahvaljujem za požrtvovalnost, ob novem letu pa želim vsem veliko delovnih uspehov, razumevanja, predvsem pa zdravja

hvaležna sodelavka
 Pavla Požar
 s sinom in hčerko.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23, telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.